

నెహ్రూ బాల పుస్తకాలయం

మన సైన్యం

రచన
మేజర్ జనరల్ డి.కె. పాలిత్

అనువాదం
వెలిగా వెంకటప్పయ్య

నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, ఇండియా

ISBN 81-237-0471-2

ప్రథమ ముద్రణ 1982 (శక 1904)

ద్వితీయ ముద్రణ 1993 (శక 1914)

© మేజర్ జనరల్ డి.కె. వారిత్

Our Army (Telugu)

రూ. 6.50

డైరక్టరు, నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, ఇండియా, ఎ-5, గ్రీన్ పార్కు,
కొత్త ఢిల్లీ-110016 చే ప్రచురించబడినది.

మన సైన్యం

భారతీయ సైన్యం ఇటీవల పోరాడిన యుద్ధంలో నేను ఈ కథను ప్రారంభించి చెప్పాను.

అది 1971 డిసెంబరు 16వ తేదీ. పంజాబ్-పాకిస్తాన్ సరిహద్దులో వున్న బసంతర్ నది ఒడ్డున హోషియార్సింగ్. అరుణ్ జేత్రపాల్ అనే ఇద్దరు యువభారతీయులు పోరాడుతున్నారు. వారు పోరాడుతున్న మొదటి పెద్ద యుద్ధం అదే. గ్రెనేడియర్ రెజిమెంటుకు చెందిన హోషియార్సింగ్ తన పదాతి దళంతో పశ్చిమ పఠాన్ కోటలోని

పార్లమెంట్ గ్రామంవద్ద పాకిస్తాన్ ఎ రు...డిని తప్పిపోయింది. అప్పటికే అతని మోకాలు శతఘ్ని కాల్పుల రక్తంతో గాయపడింది. అయినా తనను అనుపత్రికి తీసుకువెళ్ళడానికి అతను ఒప్పుకోలేదు. ఎంతో బాధ ఉన్నప్పటికీ. ముమ్మరమైన శత్రువు కాల్పుల మధ్య, తన మనుష్యులకు దైర్యం చెబుతూ, ఒక కందకం నుంచి మరో కందకానికి పాకుతూ వెళ్ళాడు.

ఉదయం సగం గడిచే సరికి శత్రువు ఒత్తిడి పెరిగింది. పరిస్థితి మరింత తీవ్రం అయింది. పాకిస్తానీయులు మరిన్ని డడులు జరిపారు. వారికి అందగా బారీ శతఘ్ని దళాలు ఉన్నాయి. అప్పుడు యుద్ధం ఒక క్లిష్టదశకు చేరుకుంది. ఫలితం ఊగిసలాటలో పడింది. కృతనిశ్చయంతో కూడిన ఒక వ్యక్తి చర్య మాత్రమే సమస్యను తేల్చగలదు. సరిగ్గా హోషియార్ సింగ్ నిర్వహించిన పాత్ర ఇదే. గాయపడినప్పటికీ ఆయన నాయకత్వం. సాహసం..ఇవే అనాటి బనంతర్ యుద్ధంలో పడే పడే సాగిన శత్రుదాడులను నిలువరించిన కీలక కారణాలు.

మేజర్ హోషియార్ సింగ్

అరున్ ఫేరూజ్

హోషియార్‌సింగ్ అలా కందకాలలో కొనసాగుతుండగానే ఆయన వున్న స్థానానికి కొంచెం ఉత్తర దిశగా, పదాతి సైన్యానికి సహాయం చేసేందుకు పూనాహార్‌కి చెందిన టాంకుల దళం దూసుకువచ్చింది. కొత్తగా సైన్యంలో చేరిన అరుణ్‌భేత్రపాల్ అనే యువ టాంక్ కమాండర్ యుద్ధంలో శత్రువుల టాంకులను ఎదుర్కోవడంలో నిమగ్నుడయ్యాడు. వాళ్ళ టాంకులు రెండు, మూడిటిని ధ్వంసం చేశాడు. తర్వాత సాగిన యుద్ధంలో తీవ్రమైన కాల్పులు జరిగాయి; ఇంతలో అతని సొంత టాంకు డెబ్బి తిన్నది. ఇంజనుకు విప్పు అంటుకుందని అతను గ్రహించాడు. పేలిపోవడానికి ముందే ఆ టాంకును వదిలివేయమని పై అధికారి అతనికి సలహా ఇచ్చాడు; కాని అది యుద్ధంలో నిర్ణయాత్మక క్షణం. టాంక్‌లోనే ఉండిపోయి పోరు సాగించాలని అరుణ్ నిశ్చయించు కున్నాడు. తన శిరస్సు గాయపడేవరకు శత్రు టాంకుల మీద కాల్పులు జరుపుతూనే వున్నాడు. అప్పుడు మాత్రమే యుద్ధం నుంచి టాంకును బయటకు నడపమని ద్రైవరుకు చెప్పాడు. కానీ అప్పటికే ఆలస్యమైపోయింది; టాంకు పేలిపోయింది. గాయపడిన అరుణ్ లోపలే కాలి చనిపోయాడు.

బసంతర్ వద్ద ఆరోజు పాకిస్తాన్ దాడిని ఓడించటానికి ఈ యిద్దరు యువకుల నిస్వార్థ చర్య నిర్ణయాత్మకంగా తోడ్పడింది.

యుద్ధంలో ప్రతి సైనికుడు తన కర్తవ్యాన్ని సరవేర్చాలని ఆశించడం జరుగు తుంది; కాని కొన్ని సమయాలలో అది చాలదు. ఎందుకంటే, కొన్ని క్లిష్టసమయాలలో యుద్ధకైటాన్ని మళ్ళించడానికి కర్తవ్యం పలువునకు మించి సాహసం, త్యాగం అవసర మవుతాయి. గతంలోని భారతదేశ యుద్ధాలలో అనేకమంది చూదిరిగానే హోషియార్, అరుణ్‌భేత్రపాల్ ఈ కర్తవ్య దీక్షని ప్రదర్శించారు. ఈ యిద్దరు యువకుల సాహసానికి భారతదేశ ఆత్యున్నత గౌరవం - పరమవీరచక్ర - బహూకరించారు. దురదృష్టవశాత్తు, అరుణ్‌కు మరణానంతర అవార్డు లభించింది.

సాధారణ వ్యక్తుల్ని అకస్మాత్తుగా కథనాయకులుగా, తీవ్రప్రమాదాలు ఎదుర్కొనే వారుగా ప్రాణాలు పణంపెట్టే వారుగా చేస్తున్న దేమిటి? అది దేశభక్తి కావచ్చు, మంచి

క్రమణిక్షణ. ఉన్నత నైతిక బలం ఈ విషయంలో చాలా తోడ్పడుతాయి. కానీ, దీనికి జవాబు భారదేశ సైనిక సంప్రదాయంలో కూడా ఇమిడివుంది. భారత దేశానికి చాలా సుదీర్ఘమైన విశిష్టమైన సైనిక చరిత్ర వుంది. ఇతర దేశాలు యుద్ధ పరిభాష, నియమాలు రూపొందించుకోవడానికన్నా చాలాముందే భారతీయ యోధులు, రాజులు, వారి సైనిక దళాల ప్రవర్తనకు మార్గదర్శకంగా ఉచ్చితమైన, వీరోచితమైన సైనిక నియమాలు కలిగి వున్నారు.

పురాణాల నాటి సైన్యానికి, ఈనాటి సైన్యానికి ఎంతో తేడా ఉన్నప్పటికీ వాటి ఉత్తేజం, వీరత్వం ఆ ప్రాచీన సంప్రదాయాలనుంచి ఏదో ఒక మేరకు పొందుతూనే వున్నాం. అందువల్ల నేవిప్పుడు భారతదేశ సైనిక సంప్రదాయాల గురించి, నేటి భారతీయ సైన్యం ఎలా నిర్మితమైందో, ఇప్పటి రూపంలోకి ఎలా అభివృద్ధి చెందిందో కొంచెం చెప్పతాను.

ఏలా ప్రారంభమైంది?

భారత సైన్యాల 'సోదర భావం' నిర్మించడానికి చాలా చాలా కాలం పట్టింది. తమ దేశ చరిత్ర సరిగ్గా తెలియని కొందరు భారతీయ సైన్యం స్వభావం, సంప్రదాయం పూర్తిగా బ్రిటిష్ కే రుణపడి వుంటాయని కొన్ని సందర్భాలలో ఊహించారు. అధునిక భారత సైన్యాన్ని నుంచుండి నడిపించి, నిర్మించింది బ్రిటిష్ వారే అయినప్పటికీ, భారతీయ సైనిక సంప్రదాయం అంతకన్నా వెనక్కి వెళుతుంది. అది కొన్ని వేల సంవత్సరాల వెనక్కి. రామాయణం, మహాభారతాల పంటి పురాణాల శకంలోకి వెళుతుంది. అప్పటికి ప్రపంచంలో సూత్రబద్ధమైన సైనిక వ్యవస్థ, ఖచ్చితమైన సైనిక నియమావళి కలిగివున్నది ఒక్క భారతదేశమే మాత్రమే. ఈనాడు భారతీయ సైనికుడు తానుగా సాధించుకున్న కీర్తి మన పూర్వీకుల సైన్యాలు నెలకొల్పిన సంప్రదాయాలకు మరింత రుణపడి వుంటుంది.

లిఖిత చరిత్రలో వీరగాథల కాలానికి. భారత దేశంపై ఇస్లామీ దండయాత్ర తొలి సంవత్సరాలకూ మధ్య చాలా అంతరం వుంది. ఈమధ్యకాలంలో గ్రీకులు భద్రపరచిన పత్రాల ద్వారా మనకు ఖచ్చితంగా తెలిసిన ఒకే ఒక యుద్ధం భారత దేశంపై అలెగ్జాండర్ చక్రవర్తి జరిపిన దండయాత్ర. అది రెండు వేల సంవత్సరాల క్రితం జరిగింది. వారి నుంచి మనం భారత సైన్యం, ఏమగులను, రథాలను ఉపయోగించిందనీ, భారతీయరాజా పురు (పురుషోత్తములు), అతని అనుచరులు హైదాస్పెస్ (జలంధర్ వద్ద) యుద్ధంలో మహోన్నత ధైర్యం ప్రదర్శించారని తెలుసుకున్నాం. భారతీయ రాజా యుద్ధంలో ఓడి పోయినప్పటికీ భక్తివంతమూ, వీరోచితమూ అయిన అతని ప్రతిఘటన అలెగ్జాండర్ భారత దేశం నుంచి వెనక్కి వెళ్ళేలా చేయడంలో విజయవంతం అయింది. భారతీయ యోధులు

గ్రీక్ చక్రవర్తిని ఎంతగానో ప్రభావితం చేసినట్లు చెప్పబడింది.

చంద్రగుప్త చక్రవర్తి కాలంలో మౌర్య సైన్యం ఇప్పటి పాకిస్తాన్ గా పుష్క గాంధార, అఫ్ఘనిస్తాన్, హేరాత్, తుక్రాన్ తీర ప్రాంతాన్ని గ్రీకులనుంచి తిరిగి జయించి

అలెగ్జాండర్ చక్రవర్తి

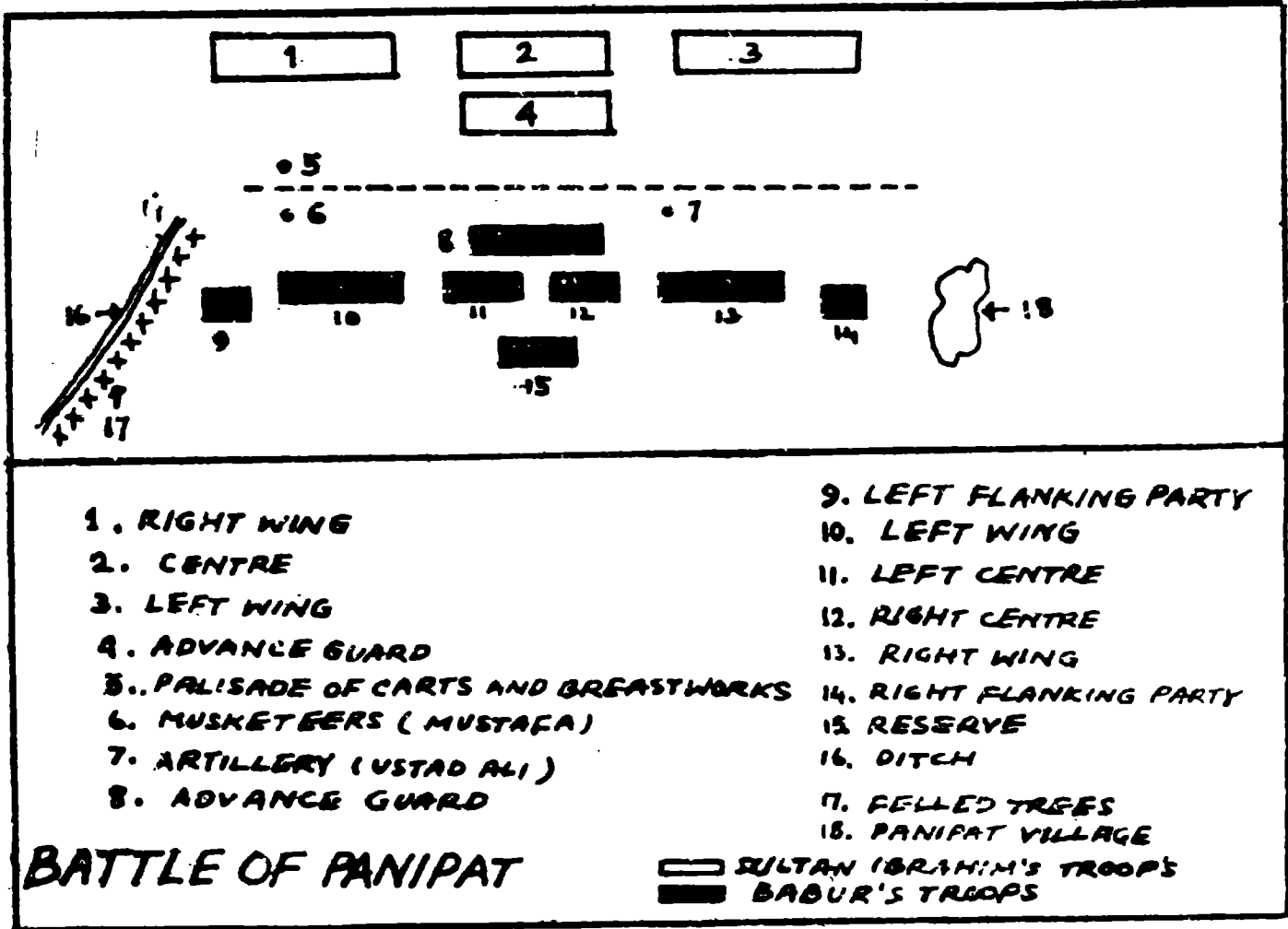
చింది. బాగా నిర్మాణయుతంగావున్న మౌర్యుల సైన్యం అలెగ్జాండర్ వాఁసురైన సెల్యూకస్ కు బాధాకరమైన ఓటమిని విధించింది. ఈ విజయాలు ప్రధానంగా ప్రాచీన యుద్ధ వియమావళి భారత దేశంలో ఇంకా అనుసరించడం జరుగుతోందన్న వాస్తవానికి ఋణపడి వుంటాయి. దీనికితోడు మౌర్య సైన్యం పాతకాలపు రచాలవంటి సాధన సంపత్తిని విడిచిపెట్టి, ప్రధానంగా ఆర్కిక, గజ, పదాతి దళాలను కలిగివుంది. వ్యక్తిగత రక్షణ కవచాలు అభివృద్ధి చెందాయి; తేలికైన విల్లు వాడకంలోకి వచ్చింది. యాచత్తు బలగం పురు మహారాజు నాటికంటే మరింత చలనశక్తి కలిగివుంది.

మౌర్య సామ్రాజ్యం విచ్ఛిన్నమైన తర్వాత భారతదేశం అనేక చిన్న చిన్న రాజ్యాలుగా చీలిపోయింది; సైనిక శాస్త్రంలో ఎలాటి పురోగతి లేదు. ఈ చిన్న రాజ్యాలు పశ్చిమం నుంచి వచ్చిన ముస్లిం దండయాత్రకులకు తేలికగా ఆహారమయ్యాయి. 1526లో బాబరు జరిపిన మొఘల్ దండయాత్రలా భారతీయ ఆయుధాల అధునికీకరణలో విజమైన ప్రాముఖ్యతగల ముందడుగు వేయడం.

అధునిక ఆయుధాలతో అత్యంత ప్రధానమైన పాత్ర శతఋణులదని మీకు తెలుసు. తుపాకులు శత్రువులను చాలా దూరం నుంచి కొల్చగలవు. అప్పటి నుంచి, పాత తరహా యుద్ధ విధానమైన బాహు-బాహీ పోరాటానికి శత్రువును సమీపించకుండానే అవి శత్రువులను చంపగలుగుతున్నాయి. బాబర్ దండయాత్ర నాటికి భారతీయులకు శతఋణులు లేవు. ఆ ఆయుధాన్ని బాబర్ భారత దేశానికి తీసుకు వచ్చాడు.

ప్రసిద్ధమైన పానిపట్టు యుద్ధంలో బాబర్ తన సైన్యాన్ని చాలా తెలివిగా నిలబెట్టాడు. ఒకదాని కొకటి పలుపు తాళ్ళతో కట్టిన ఎద్దుబళ్ళను ఒక వరుసగా నిలిపాడు. ఈ మార్గావరోధానికి వెనుకగా శతఋణు దళాన్ని వుంచాడు. దానికి రెండు వైపులా అతని ఆర్కిక దళం వుంది. ఇబ్రహీంలోడీ నాయకత్వాన వున్న భారతీయ సైన్యాలు పాత సామూహిక యుద్ధతంత్రం ప్రకారం పోరాడేందుకు దగ్గరకు వెళ్ళాలని ప్రయత్నించాయి. కానీ మొఘలు శతఋణు దళం దూరంనుంచి కొల్పులు జరిపి వారిని వేలసంఖ్యలో పడగొట్టింది. ఈ ఊహించని దాడితో భారత బలగం గందరగోళ పడుతుండగానే బాబర్

తన ఆశ్విక దళాన్ని పక్కలనుంచి నడిపించాడు. వాళ్ళు గుర్రాల్ని పూర్తి వేగంతో పరుగెత్తిస్తూ భారతీయుల మీద దాడి చేసి, అనేకమందిని నరికి చంపి మిగిలిన వారిని పారిపోయేలా చేశారు.

పానిపట్టు యుద్ధంలో బాబర్ సైనిక పథకం

మొఘల్ సామ్రాజ్యానికి విజయవంతమైన దశ అప్పుడు ప్రారంభం అయింది. కాలక్రమంలో అది విజయమైన 'భారతీయ' సామ్రాజ్యం అయింది. మహా దీక్షవర్తులైన హుమాయూన్, అక్బరుల పాలనలో భారత సైన్యాలు బాగా నిర్మాణయుతంగానూ, మరింత సామర్థ్యంగా విగానూ, ప్రత్యేకించి రాజపుత్రులు, మరాఠాలు వంటి యుద్ధయోధుల సంప్రదాయాలలో ఉత్తమమైన వాటిని విడిచి ఇముడ్చుకున్నవిగానూ రూపొందాయి.

మరాఠా, శిఖు సైన్యాలు

మరాఠాలు ఒక కొత్త యుద్ధతంత్ర రూపాన్ని ప్రవేశపెట్టినందువల్ల మొఘలుల మీద అనేక విజయాలను సాధించారు. “గెరిల్లా యుద్ధతంత్రం” గురించి మీరు వినే వుంటారు: అది ఇప్పుడు చాలా మామూలు పదం అయిపోయింది. ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధంలో కొన్ని గెరిల్లా చర్యలు జరిగాయి. వియత్నాంలో ఈ యుద్ధతంత్ర రూపాన్ని వియత్ కాంగ్ (వియత్నాం విమోచన సైన్యం) ఆచరించింది. ఇంకా అనేక ఇతర ఉదాహరణలు వున్నాయి. శత్రువు వున్నంత బలంగా నువ్వు లేనప్పుడు, తగినస్థాయిలో తుపాకులు, టాంకులు లేనప్పుడు “గెరిల్లా యుద్ధతంత్రాన్ని” వినియోగించడం జరుగుతుంది. ప్రత్యక్ష పోరాటంలో ఆధిక్యతగల శత్రు బలగాలను నువ్వు ఎదిరించలేవు; అప్పుడు నీవు చేయగలిగిందల్లా చీకటి చూటున అకస్మాత్తుగా వారిమీదకు వెళ్ళడం; రక్షణ లేకుండా పట్టుకుని దాడి చేయడం; శత్రువు బలాన్ని, జనాన్ని కూడదీసుకుని నీ మీద దాడిచేసేలోపు అడవి లేదా పర్వతాలలోకి త్వరితంగా వెళ్ళి మాయమవటం. తమకన్నా మరింత శక్తి వంతమైన మంచి సాధనసంపత్తిగల సైన్యాలను ఎదుర్కోవలసి వచ్చినప్పుడు, ప్రత్యేకించి ఆసియాలోని పేద దేశాలకు ఈనాటి ప్రసిద్ధమైన యుద్ధతంత్ర రూపమిది.

ఉదాహరణగా ఈ యుద్ధతంత్ర రూపాన్ని అనుసరించిన ప్రముఖులలో “విప్లవ వీరుడు” అని పిలువబడే మరాఠాకు చెందిన శివాజీ భాన్స్లే ఒకడు. ఎందుకంటే, ఢిల్లీలోని మొఘల్ చక్రవర్తి బ్రహ్మాండమైన సైన్యాలకు అతను సరితూగాడు. అతను దక్కను పర్వత శ్రేణులమధ్య అనేక సైనిక కోటలను నిర్మించాడు; అక్కడినుంచి అతని బంది పోతు దండ్రు ఎప్పుడు ఎలాంటి అవకాశం లభించినా మొఘల్ సేనా విభాగాల మీదకు ఉరికి

దాడిచేసేవి: అతి వేగవంతమైన మెరుపు దాడి: మళ్ళీ పర్వతాలలోకి వెళ్ళి కమమరుగయ్యే వారు. అతను మొఘల్ పాలనా విర్వహణకు అనేక సంవత్సరాలపాటు ప్రమాదకారి అయ్యాడు. అదే సమయంలో శివాజీ పాత హైందవ సైనిక వియమావళిని ఖచ్చితంగా పాటించే వాడు. తమ సొంత ప్రయోజనాల కోసం కొల్లగొట్టేందుకు సైనికులను అనుమతించ లేదు. ఒక దళాధిపతి అయినా సరే, చేజిక్కిన సంపదనంతా రాజ్యానికి అప్పగించాలి. స్త్రీలను పిల్లలను శైలిగా తీసుకురావడాన్ని అనుమతించలేదు.

శివాజీ

మధ్యయుగాల నాటి భారత సైన్యాలకు, ఆధునిక భారతీయ సైన్యానికి మరొక ప్రధానమైన అనుసంధానం శిఖా సైనిక బలగాల వల్ల రూపొందింది.

శిఖా యుద్ధ వాదానికి పితృపాదుడైన గురుగోవిందసింగ్ తన పతాకం కింద చేరి: ప్రజాసేవలో ఉదాత్తత, ఐక్యత భావాలను కలిగించిన వారిలో ప్రథముడు. వారే తర్వాత ఖాల్సాదల్ గా రూపొందారు. వేర్వేరు కులాలు, జాతులన్నిటి మధ్య-వారు అల్పకులస్తులయినా సరే-సోదర భావం అనేది ఈ శ్యావస్థలోని గణనీయ అంశం. వీరే శిఖా సైనిక

వ్యవస్థను రూపొందిం
 చారు. మధ్య దోబ్బకు
 చెందినజాట్లు శిఖుసైన్య
 ప్రసారం ఆయ్యారు.
 కానీ పర్వత ప్రాంతాల
 గూర్ఖాలు, ముస్లిములు,
 ఇంకా ఇతరులు వివిధ
 శిఖు మిస్సెలలో చేరడా
 నికి స్వేచ్ఛ వుంది.
 సైనిక సంప్రదాయం,
 పరాక్రమం అనేవి ఏ
 ఒక్క జాతి, వర్గం,
 లేదా కులాలకు చెందిన
 విశేషాధికారం కాదని
 భారత దేశంలో మొదటి
 సారిగా వారు నిరూపిం
 చారు.

గురు గోవింద సింగ్

ఈ ప్రజాతంత్ర సైనిక యంత్రాంగాన్ని క్రమబద్ధం చేసి, యూరపు సైన్యాల
 పద్ధతిలో సన్నద్ధం చేయడం ద్వారా ఆధునికం చేసే కర్తవ్యం మహారాజా రంజిత్ సింగ్ కి
 అప్పగించారు. ఆయన తన బలగాలకు ఆధునిక పద్ధతులలో శిక్షణ ఇచ్చి, పునర్నిర్మిం
 చేరిదుకు బ్రిటిష్, ఇటలీ, ఫ్రెంచి అధికారులను నియమించాడు. ఖాల్సా శతఘ్ని దళం
 శక్తివంతమైన ఆధునిక సైన్యం అయింది. లాహోర్ కోటలో కార్ఖానాలు నెలకొల్పారు.
 ప్రపంచంలో వేటికీ, ఏ విధంగానూ తీసిపోని తుపాకులు అక్కడ పోతపోతారు.

శత్రువుపై దాడి చేస్తున్న సైన్యం

మహారాజా రంజిత్ సింగ్ ఒక పాత రేఖా చిత్రం

ఈ సైన్యమే ఉత్తర భారత దేశంలో గ్రిటిష్ ప్రాసాదాన్ని గడగడలాడించింది. అయినప్పటికీ రంజిత్ సింగ్ మరదానంతరం ఖైబ్ సైనిక రాజ్యాన్ని సమర్థవంతంగా విస్తరించిన హిందూ కేంద్రనాయకుడు లేకపోవడంతో, గ్రిటిష్ సదే పదే జరిపిన దాడులతో అది క్రమేణా చిన్నాదిన్నైయైంది.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం కోసరం పోరాటం

తేనిప్పుడు ఈ దృశ్యాన్ని 1914 నాటి శీతాకాలపు యూరపు ఖండానికి, ఉత్తర ఫ్రాన్స్‌లోని యుద్ధరంగం మీదికి చుట్టిస్తారు. అప్పటికి కొద్ది నెలల క్రితమే ఆ దేశం మీద జర్మనీ దాడి జరిపింది. బ్రిటిష్ ప్రెంచికి సహాయం చేయడానికి వచ్చింది. కాని రెండు దేశాల్ని జర్మనీ వెనక్కి, దాదాపు పారిస్ నేట్ల వరకు నెట్టివేసింది. బ్రిటిష్ ప్రెంచ్‌లను అడుకోవడానికి భారత దేశంలాంటి సుమారు దేశాల సుంచి కూడా దశాలను సంపదం జరిగింది.

ఒక నౌకవిందా పున్న భారతీయ సైనికులు మాస్పెల్లెస్ చేరుకున్నారు. వాళ్ళు వెంటనే యుద్ధశ్రేణికి సంపాదు. ఆ ఏడాది శీతాకాలం త్వరగా ప్రవేశించింది. భయంకర మైన వలి. పరిస్థితుల్ని సురింత నిషమింపచేయడానికా అన్నట్లు భారతీయ సైనికులు తమ ఉష్ణప్రాంత ఉస్తులు, ఖాకీ చొక్కా, నిక్కరు, ధరించి పున్నారు. మొదటి కొద్ది వారాలు భారతీయులకు సరైన ఆహారం లభించలేదు. ఎం వల్లనంటే, బ్రిటిష్ ప్రెంచి దాని సాధారణ లేషన్‌లతో వంచి మాంసం, చూడ మాంసం ఉంటుంది. వారు తమ పొంది రేషన్లు వచ్చేవరకు తొట్టె, బింగాళదుంపలతో పరిపెట్టుకోవలసి వచ్చింది.

ఉలితో వజకుతూ, సరైన తిండి లేకుండావున్న భారతీయ సైనిక బెటాలియన్లను తిన్నగా మొదటి వరుస కందకాలలోకి, జర్మన్ శత్రువు దశం నిరంతరం కాల్పులు జరుపుతున్న చోటికి సంపాదు. అధునిక ఆయుధాలతో పున్న యూరోపియన్ దళాలు వ్యతిరేకంగా పోరాడటం భారతీయులకు ఇదే మొదటిసారి. వ్యతిరేక పరిస్థితుల కారణంగా భారతీయ సైనికులు యుద్ధంలో సరిగ్గా వ్యవహరించలేరని అనేకమంది భావించారు.

అప్పుడు జర్మన్ల మీద దాడిచేసే మొట్టమొదటి అవకాశంవారికి వచ్చింది. భారతీయులు రణభేరి మోగించారు. కందకాల వరుసలలోంచి కందిరీగల్లా లేచారు. రైఫిల్-వన్నీలతో శత్రువువైపు చూసుకు పోయారు. భీకరమైన బాహా దాహీ ఘర్షణలో జర్మన్లు విదానంగా వెనక్కి తగ్గారు. వెండు రోజుల పోరాటం ముగిసే సరికి భారతీయ సైన్య నిభాగం జర్మన్ల యుద్ధ వరికరాల్ని సురికొన్నింటిని స్వాధీనం చేసుకుంది. జర్మన్ పురోగమనాన్ని నిలువరించటంలో ఈ విజయాలు ఒక ప్రధాన కారణమయ్యాయి.

సేనా నాయకుడు తనకు తానుగా సైనికులను ఉద్దేశించటానికి బెటాలియన్ దర్జరకు వచ్చాడు. అయిన భారతీయుల దాడిని ఈ యుద్ధంలో తాను ఇంతవరకు చూడని ఉత్తమ అయుధ నివ్యాసంగా సర్దించి భారతీయబెటాలియన్లను శాశ్వతంగా తనడివిజన్లో ఉండమని అడిగాడు. చివరికి భారతీయ సైన్యం తన స్వస్థానానికి వచ్చేసింది.

మొఘలుల కాలం నుంచి భారతదేశ దిలగాలు బ్రహ్మాండమైన పురోగతిని పొందినాయి. ఎందుచేతనంటే భారతీయ సైన్యాన్ని రూపొందించి, పునర్నిర్మించిందని మనకు తెలుసు. నాడు భారత దేశాన్ని వలసగా మార్చడం ఆరంభించిన తర్వాత, భారతీయ ప్రజలకు సైనిక విభజనను సుసంపన్నమైన సంప్రదాయాలు పుష్పాయని గుర్తించారు. అందునల్ల వారు పూర్తిగా యూరపు దళాల మీద ఆధారపడటానికి బద్దులుగా భారతదేశంలో స్థానిక దిలగాలను కూర్చుకోవారనించారు. సదిహేదవ శతాబ్ది ప్రారంభంలో నివాసంగా, సైన్య భారతీయ దిలగం కూడా సైనికెన్సీలలో బెంగాల్, బొంబాయి, మద్రాసులతో విరిగిత మైంది. తర్వాత వాళ్ళందరినీ ఒకే భారతీయ సైన్యంగా కలిపివేశారు. ఈ సంవత్సరాలలో భారతీయ సైన్యంలోని కొన్ని విభాగాలను అనేక విదేశాలకు—చైనా, ఆఫ్ఘనిస్తాన్, సర్వీయా ఈజిప్టు, ఇండోనేషియా, దిర్బాలకు పోరాడేందుకు పంపించారు.

మన దిలగాలు తాగిస్వామ్యం నహించిన నిజమైన భారీ యుద్ధం 1914-18 నాటి ప్రపంచ యుద్ధం. ఇప్పటికీ నేను దీని గురించి కొంత వరకు చెప్పాను. ఈ యుద్ధ కాలంలో భారతీయ దళాలకు జర్మన్ వలసవాద సైన్యాలతో పోరాడేందుకు తూర్పు ఆఫ్రికాకు, తురుష్కలతో పోరాడేందుకు ఆరేబియాకు కూడా పంపించారు. ఆ విధంగా భారతీయ సైనికుల సరాక్రమం ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాల దృష్టికి వచ్చింది. తమ పోరాట లక్షణాలకు ఉన్నత భ్యాతిని వారికి

వర్షాలపై కొదలా కాస్తున నై నికుడు

వారే అర్పించుకున్నారు.

ప్రభు ప్రపంచ యుద్ధానంతరం 25 సంవత్సరాల కాలం నెలకొని వుంది కాని, నుం దారతీయ ప్రైవ్యం కై దులి పరచాద్దొలోని పరావలకు వ్యతిరేకంగాతోరావడంతో నియమిం మ్మింది. ఈ ప్రాంతంలోని అప్రదీయ. మొహూండ్లు, వడిరీల వంటి గిరిజనులు కాదా తిరుగుదాటువాళ్లు. వాడు అన్న విస్తానను దారతదేశం నుంచి పేరుపరచే పొడుదడిన వర్షాల గుహలలో వుండేవాడు. వారెన్నడూ స్కూర్తిగా ద్రిటివ్ పొరనకు తొంది ఉండలేడు. కై ఎర్ర కనుమకు ఎదురుగా వున్న వర్షాలపై ఎన్నో యుద్ధాలు జరిగాయి కానీ అదన్న దారతీయ ప్రైవ్యం దృఢంగా, అప్రమత్తంగా వుండేందుకు సహకరించాయి.

ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధం, స్వాతంత్ర్యం

1939లో ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమైంది. ఫ్రాన్స్, ఇంగ్లాండులు ఒక వజ్రస, హిట్లర్ జర్మనీ, ముసోరినీ ఇటలీ ఒక వజ్రస వున్నాయి. త్వరలోనే అమెరికా, రష్యా, ఇంకా అనేక ప్రజాతంత్ర దేశాలు బ్రిటిష్ వజ్రస, జపాన్ బర్బన్ల వజ్రస చేరాయి. థాడీయ సైన్యం బ్రిటిష్ వారి కోసరమే పోరాడింది.

థాడీయ సైన్యంలో మొదటి రెండు దినబిన్ను ఉత్తర అఫ్రికాలో జర్మన్లు, ఇటాలియన్లకు వ్యతిరేకంగా పోరాడేందుకు విదేశాలకు వెళ్ళాయి. వాళ్ళు దాగా పోరాడి నందున థాడీయ సైన్యం యాపిల్లు ప్రపంచ మంతటా ప్రఖ్యాతి పొందింది. అనేక 'విక్టోరియా క్రాస్'ను మనవాళ్ళు గెలుచుకున్నాడు. థాడీయ ఇంజనీర్లదోని యువకు దైన రెండవ రౌండ్ 'షేమేంప్రసింగ్ థగర్ విక్టోరియా క్రాస్'ని గెలుచుకున్న థాడీయ అధికారిలో ప్రథమము. తర్వాత అతను జనరల్ అయ్యాడు. కాయల మరణ మందు పాత్రంను తొంగిస్తున్నందుకు అతనికి విక్టోరియా క్రాస్ జరహించినాడు. ఒక సాతర 'షేరి' అతను గాయపడగా అనుచురికి సంపించినప్పటికీ గాయాలు ఇంకా మానకుండానే అనుచురికి విడిచిపెట్టి, తన సొంతభద్రతను వట్టిండుకోకుండా ప్రమాదకరమైన కర్తవ్యాన్ని కొనసాగించాడు. 'నేను చూసిన వాటిలోకెల్లా కేవలం మొండి ధైర్యంతో సాగించిన మరొక వివ్యాసం అది' అని. అతని కమిండింగ్ ఆఫీసర్ ఒక అధికారి నివేదికతో గాగాడు.

మరెప్పుడైనా సెలవులను లేదా దనువులకు ఇటలీ వెళ్ళినట్లయితే కాసినోలోని అంతర్జాతీయ యుద్ధ సమాధుల స్మారక స్తూపాన్ని తవ్వక చూడండి. సుందర ఆరామాలు

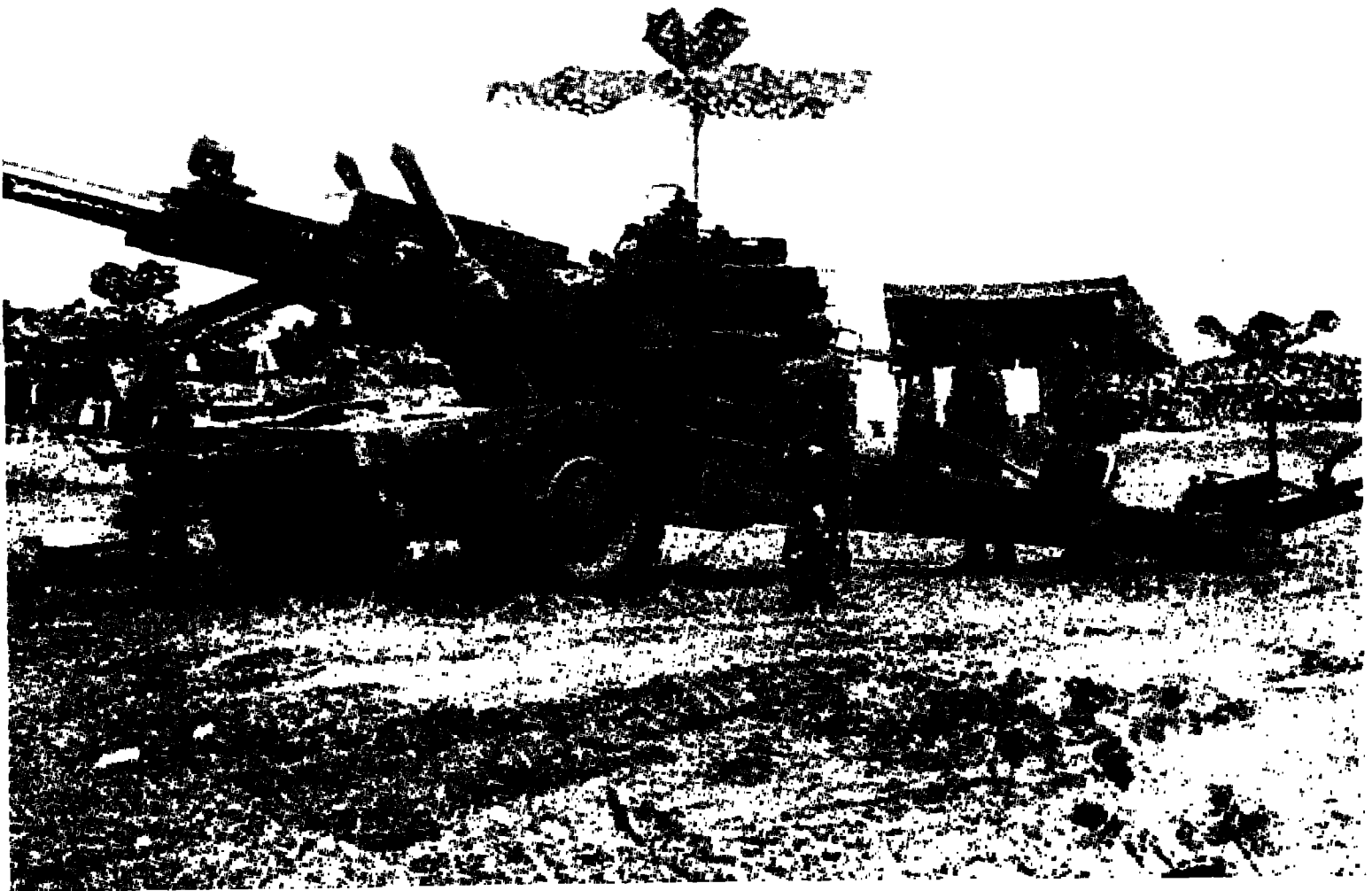
పున్న మాంటెకావినోవద్ద ఒక ప్రసిద్ధ యుద్ధం జరిగింది. ఆ పోరాటంలో నాలుగవ డివిజన్ నాయక పాత్ర వహించింది. ఈనాడు కాసిన్ అంతర్జాతీయ యాత్రాస్థలమైంది. అక్కడ విశాలమైన ఒక పవిత్ర మందిరంలో ఇటలీ యుద్ధంలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన వేలాది మిత్రదేశాలలో సైనికుల్ని గౌరవ భావంతో సంస్కరిస్తారు. వాటిలో ఇటలీలో పోరాడి, ఒరిగిన అనేకమంది భారతీయ అధికారులు, సైనికుల సమూహులున్నాయి. నాటి జర్మనీ అధిపత్యం నుంచి తమ దేశాన్ని విముక్తం చేయడంలో భారతీయ యువకుల త్యాగాన్ని ఇటలీ దేశ స్తుతు కృతజ్ఞతా భావంతో సంస్కరిస్తారు.

ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో జపాన్ కు న్యతిరేకంగా బర్మాలో జరిగిన యుద్ధంలో భారతీయ సైన్యం అత్యంత కీలకపాత్ర వహించింది. ప్రపంచంలో అత్యంత దైత్యపంతులైన నారిన్ జపాన్ దేశ స్తుతాకరు. వాళ్ళు బ్రిటిష్, అమెరికాని, చీనా ఓడించి, మలయా, ఇండోనేషియా, సిరిస్సయిన్స్, బర్మాలలోని నారి వలస స్థావరాలను ఆక్రమించారు. ఆ తర్వాత భారత దేశంపై దాడి చేశారు. అది బ్రిటిష్ ఇండియాకి కాళరాత్రి. దేశ భవిష్యత్తు మానికలో ఊగిసలాడుతోంది.

ఈ పోరాటం అంతా నాగాలాండ్, మణిపూర్, అరకాన్స్, చింద్వినోలోయ సరిహద్దు వద్దగల చిత్తడి అడవులలో, పర్వతాలలో జరిగింది. అటవీ యుద్ధంలో శిక్షణ పొందిన జపానీయులు మొట్టమొదట మన దళాలకు దీప్తవహరని నిరూపించుకున్నారు. వాళ్ళు మన దళాల్ని మణిపూర్, ఉత్తర అస్సాంలవైపు వెనక్కి నెట్టివేశారు. అయినప్పటికీ భారతీయులే అత్యధిక సంఖ్యాకులుగా పున్న దళాలుగల వర్షాలుగవ సైన్యం క్రమంగా అటవీ యుద్ధంలో ప్రావీణ్యం సంపాదించి, అనేక దీక్షాపోరాటాల తర్వాత జపానీయులను వెనక్కి తరిమి వేయడం ప్రారంభించింది.

ఈ పోరాటాలలో మొట్టమొదటి సారిగా యుద్ధంలోని ఒక బ్రిగేడుకు భారతీయ అధికారి కె.ఎస్. తిమ్మయ్య నాయకత్వం వహించాడు. బ్రిగేడ్ లోని మొత్తం మూడు వహాలియన్లకు భారతీయులే కమాండర్లు కావటం కూడా ఇదే ప్రథమం. ఆ రోజులలో సీనియర్ అధికారులు ఎక్కువమంది బ్రిటిష్ వాళ్ళే అయినప్పటికీ క్రమంగా ఉన్నత

శ్రేణులలో భారతీయులకు స్థానం కల్పించటం ప్రాచీనం అయినది. అనేక సంవత్సరాల తర్వాత జనరల్ తిమ్మయ్య భారతీయ సైన్యాధిపతి అయ్యాడు.

పొరాలానికి సేర్దింగా ఉన్న ఛార్జర్లు

1966లో కాశ్మీరులోని ముండు ప్రాంతాన్ని సందర్శిస్తున్న జనరల్ రాజేందర్ సింగ్ (కుడి). జనరల్ కె.ఎస్. తిమ్మయ్య (ఎడమ).

స్వాతంత్ర్యం

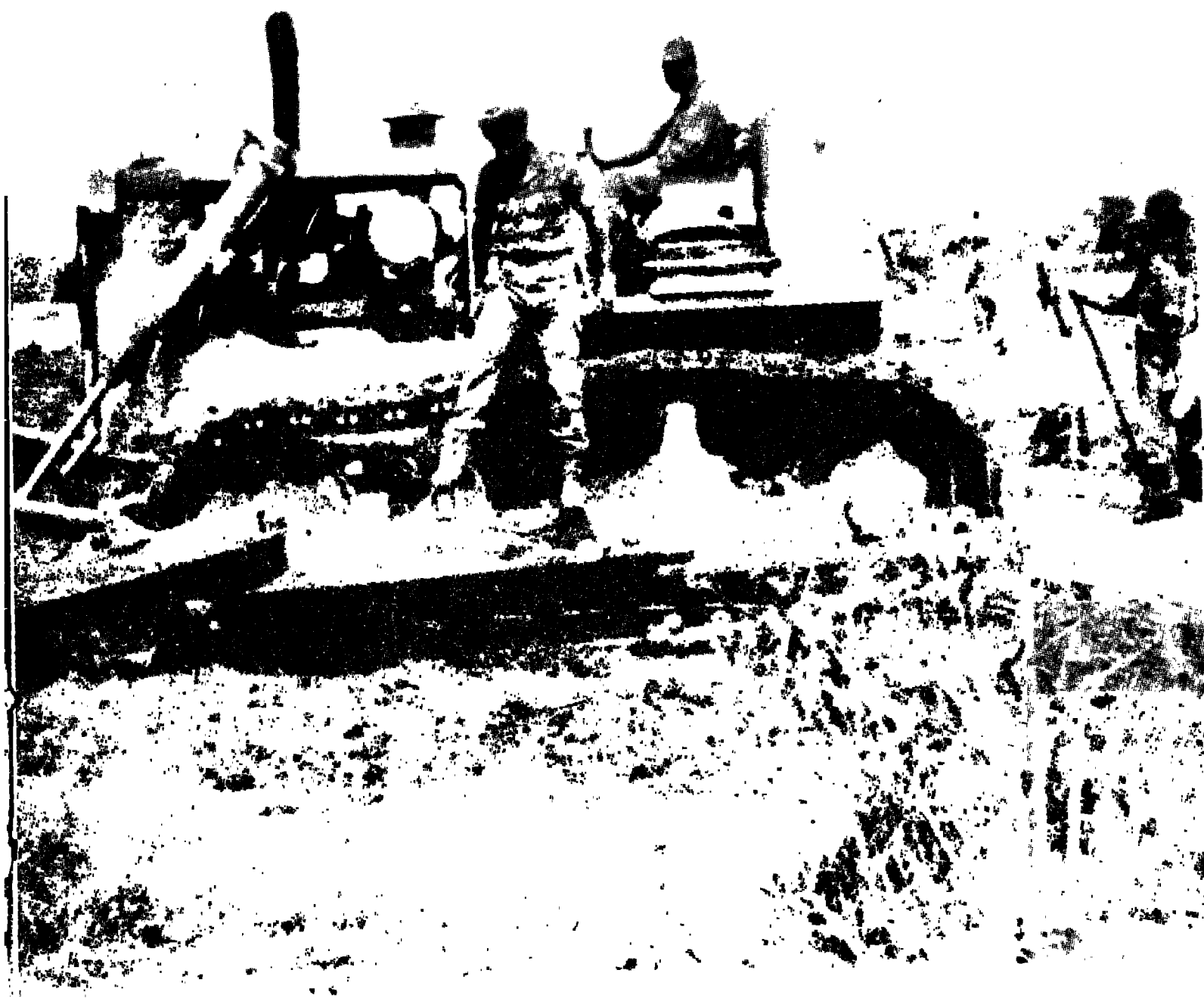
కొంతకాలం తర్వాత జపానీయులు బర్మాలో లొంగిపోయారు. ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసింది: అప్పుడు భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వావడం, దేశ విభజన జరిగింది.

పాత భారతీయ సైన్యం విభజిత మైంది. పాత సైన్యంలో మూడింట ఒక వంతు పాకిస్తాన్ కు, మిగిలిన రెండువంతులు మనకు చెందింది. ఇది మూర్ఖులు, అస్థిరతల కాలం: ఎండుపల్లవంటే బ్రిటిష్ జనరల్స్, సీనియర్ అధికారులు అందరూ ఒక్కసారిగా భారతదేశాన్ని విడిచి వెళ్ళారు. సైన్యాధిపతి ముందే, కిందివరకు అన్ని బాధ్యతాయుత స్థానాలను మన సొంత అధికారులే చేపట్ట వలసి వచ్చింది. ఈ ఉన్నతోద్యోగాలు బ్రిటిష్ రాజ్య కాలంలో ఎన్నడూ భారతీయు లకు ఇవ్వబడరగలేదు: అందువల్ల సైన్యం స్థిరపడటానికి కొద్దికాలం పట్టింది.

మరోదక్క, మన దళాలు మూడు వేర్వేరు ఖండాలలో అడు సంచల్యరాలపాటు

రోడ్ ని రిపేరు చేస్తున్న సైనికులు

పోరాడవలసి వచ్చింది. ఇతరదేశాల సైన్య లకు లభించిన విక్రాంతి కాలం కోసరం వారు ఎదురుచూస్తున్నారు. కాని అలా జరగలేదు. విభజన జరిగిన కొద్ది వారాలలోనే పాకిస్తాన్ శత్రువుగా మారి. సాయుధ సైన్యం ద్వారా భారత భూభాగాన్ని ఆక్రమించడానికి ప్రయత్నించింది. వారు పట్టుకోదలచిన మొదటి ప్రాంతం బ్రిటిష్ ఇండియాకి సంస్థానంగా వుండిన కాశ్మీర్. 1947 అక్టోబరులో పాకిస్తాన్ వేలాదిమంది సాయుధ గిరిజనుల్ని లూటీలు, దోపిడీలు చేయడానికి పంపింది. ఈ గిరిజనుల వెనుక క్రమసైన్యాన్ని పంపి. ఆ విధంగా అంనాల కాశ్మీర్ లోయను ఆక్రమించాలని వారు ఆశించారు.

ఉన్న స్థితిలో అందుకు సన్నద్ధంగా లేని ప్రధాన మంత్రి జవహర్లాల్ నెహ్రూ నాయకత్వంలోని నూతన ప్రభుత్వం, కాశ్మీర్ మహారాజా సహాయం కోసరం చేసిన అభ్యర్థనకు సకాలంలో ప్రతిస్పందించింది. ఢిల్లీకి సమీపంలో ఏ దళాలువుంటే వాటిని హడావుడిగా సమీకరించి, డకోటా పౌర విమానాల్లో పంపింది. భారతీయ సైన్యంలోని ప్రథమ విభాగం కొద్దిగంటలలోనే శ్రీనగర్ గగనతలం వేపు చూసుకురావడం పాకిస్తాన్ కు దిగ్భ్రమకలిగించింది.

స్వతంత్ర భారతదేశం సాగించిన అనేక యుద్ధాలలో మొదటిది ప్రారంభం అయింది.

సాగిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్న టాంక్

మన సైన్యం పోరాడిన యుద్ధాలు

గిరిజనుల కాశ్మీర్ దడి జరిగిన వారంరోజుల తర్వాత పరిస్థితి నిరాశాజనకమైంది. మొదటి దూకుడుని వారించగలిగినప్పటికీ, గిరిజనులు తెరపిలేకుండా తోసుకువస్తున్నారు. మొదటి యుద్ధాలలోనే కాశ్మీర్ రాజ్య బలగాల అధిపతి రాజేందర్ సింగ్ యురి రహదారిమీద హతుడయ్యాడు. వేళ్ళమీద లెక్కించగలిగిన అతని మనుషులు శత్రువులను నిలువరించారు: ఇది ఎంతో ప్రవానమైంది. కల్నల్ రంజిత్ రాయ్ నాయకత్వాన ప్రథమ భారతీయ బెటాలియన్ రావడానికి ఇది వ్యవధిని కల్పించింది. కల్నల్ రాయ్ యుద్ధంలోకి దిగారు. కానీ అప్పటికే బారాముల్లా పట్టణం శత్రువశమైంది: వాళ్ళు అనేకమంది స్థానికుల్ని చంపేసి, పట్టణానికి నిప్పుపెట్టారు. మరునాడు కల్నల్ రాయ్ యుద్ధంలో చనిపోయాడు: ఇప్పుడు శత్రువు శ్రీనగర్ ద్వారాలవైపు ఉరకలు వేస్తున్నాడు. అక్కడ హడావుడిగా కూర్చున్న దళాలతో ఏర్పడిన రెండు బెటాలియన్ల సైన్యం మాత్రమే వున్న బ్రిగేడియర్ సేన్. శ్రీనగర్ కు పశ్చిమంగా నాలుగుమైళ్ళ దూరంలో వున్న షెలాంగ్ తెంగ్ వద్ద వేలాది గిరిజన దండయాత్రకులను ఎదుర్కొన్నాడు. అనాటి తన చర్యలమీదే కాశ్మీర్ భవిష్యత్తు ఆధారపడి వుందని అతను తెలుసుకున్నాడు.

బ్రిగేడియర్ సేన్ కి జాలిపడ తగినంత తక్కువ సంఖ్యలో దళాలు వున్నాయి. అయిదు వేలకు పైగా వున్న మంచి ఆయుధాలు గల గిరిజనుల్ని ఎదుర్కోవడానికి అతనికి సన్నదంతా కలిసి వెయ్యికిపైగా పదాతి సైన్యం. రెండు సాయుధ శకటాలు. పరాష్టు మహా ఉత్తేజంతో వున్నారు. ఎందుకంటే, వాళ్ళు స్వల్పమైన భారతీయ బలగాన్ని తోసివేసి, అతర్వాత ఎన్నో సంపదలతో నిండివున్న శ్రీనగర్ ను కైవసం చేసుకోగలమన్న

విశ్వాసంతో వున్నారు.

ఈ నిస్పృహవహమైన పరిస్థితిలో, శత్రువును మోసగించడానికి బ్రిగేడియర్ సేన్ తెలివైన పన్నుగడ పన్నారు. పాకిస్తాన్ కు, భారత దేశానికి అప్పటికింకా ఒకే రకమైన సాయుధ శకటాలు. ఒకే రకమైన సైనిక దుస్తులు వున్నవన, బ్రిగేడియర్ సేన్ తన రెండు సాయుధ శకటాలను శ్రీనగర్ చుట్టూదారిద్వారా శత్రుపక్షానికి పంపివేశాడు. వాళ్ళు గిరిజనుల వెనుక చోటు చేసుకుని పాకిస్తాన్ వారిలాగే నటిస్తారు. యుద్ధం ప్రారంభమైనప్పుడు వెనుకనుంచి శత్రువుపై కాల్పులు మొదలెడతారు. విజయవంతమైతే, క్రమశిక్షణలేని గిరిజన దాడి దారుల్ని ఇది గందరగోళ పరుస్తుంది.

కంబురన్ సెక్టర్ సరిహద్దు వద్ద కావలా కాస్తున్న సైనికులు!

అప్పుడు బ్రిగేడియర్ సేన్ యుద్ధం ప్రారంభించమని సంకేతం ఇచ్చాడు. ఒక పక్కనుంచి భారతీయ పదాతిసైన్యం. శత్రువు వెనుకవైపు లెఫ్టినెంట్ డేవిడ్ నాయకత్వాన గల రెండు సాయుధ శకటాలు కాల్పులు సాగించాయి. పతాన్లు పూర్తిగా దిగ్భ్రష్టమైపోయాయి. తమలో కొన్ని వందలమంది కాల్పులకు గురయ్యేసరికి తమ ఆయుధాలు, మంచుగుండు సామాను విడిచిపెట్టి, తోకముడిచి పారిపోయారు. వాళ్ళ వాహనాలన్నీ రోడ్డుమీద, శ్రీనగర్ వేపు ముఖంపెట్టి వున్నాయి. చాలా భయపడిపోయిన పతాన్లు వాటిని నడిపించి, వెనక్కి తిప్పుకోలేనందున, వాటిని అక్కడే వదిలేసి, పాకిస్తాన్ కు వెళ్ళే రోడ్డు పల్లంతోకి పరుగెత్తుకుంటూ పోయి అదృశ్యమయ్యారు. మొత్తం మీద ఈ యుద్ధంలో

700 మంది పతాన్లు హతులయ్యారు. నూటయ్యై వాహనాలు. కొన్ని ఆయుధాలు. మందుగుండ్లు సామాను పట్టుబడ్డాయి.

తర్వాత బ్రిగేడియర్ సేన్ పురోగమించి, కొద్ది రోజులలోనే శ్రీనగర్ కు 60 మైళ్ళ దూరంలో వున్న యురి చేరుకున్నాడు. కాశ్మీర్ లోయ సురక్షితం.

తరువాతి పర్వాలుగు మాసాల కాలంలో, జమ్ము-కాశ్మీర్ రాష్ట్రంలో తీవ్రమైన యుద్ధం జరిగింది. శ్రీనగర్, పూంచ్ ఇంకా ఇతర ప్రాంతాలను పట్టుకోబోయి గిరిజనులు విఫలమయ్యారని తెలిశాక, పాకిస్తాన్ తన క్రమ సైన్యం దళాలను ప్రయత్నపూర్వకంగా శ్రీనగర్ కాశ్మీర్ లను కైవశం చేసుకునేందుకు మరింత హెచ్చుగా పంపసాగింది. కానీ, ప్రధానమైన ప్రతి యుద్ధ ప్రాంతంలోను వారి ప్రయత్నాలను భారతీయ సైన్యం వమ్ము చేసింది.

భారతదేశం నుంచి కాశ్మీర్ కు రైలు మార్గంగానీ, సరైన రహదారిగానీ లేక పోయినప్పటికీ కాశ్మీర్ లోయ, జమ్ము ప్రాంతం రెండిటిలోనూ భారతీయ సైన్యం, భారత వైమానిక దళం శక్తిసామర్థ్యాలు క్రమేణా పెంపొందాయి. అనేక ప్రసిద్ధ యుద్ధాలలో మన బలగాలు గెలిచాయి: పాకిస్తాన్ బలగాలు పూర్తిగా చుట్టుముట్టగా భారతదేశం నుంచి విడివడిపోయిన పూంచ్ పట్టణ యుద్ధంలో; 11,000 అడుగుల ఎత్తున పర్వతశిఖరం మీద భారతీయ సైనిక టాంకులు పోరాడిన యుద్ధంలోనూ ఇంతకుముందెన్నడూ ప్రపంచం లోని ఏ సైన్యం కూడా ఈ రికార్డును అధిగమించలేదు; ఇంకా అనేక యుద్ధాలలో మన బలగాలు గెలిచాయి.

పాకిస్తానీయులు కొంత విజయం సాధించివి ఒకే ఒక్క ప్రదేశం—ఉత్తరాన సుదూరంగా వున్న గిల్గిట్, బల్టిస్తాన్ మంచుప్రాంతాలు. అక్కడికి శీతాకాలంలో చేరడం అంత తేలికకాదు: ఎందుకంటే వందలాదిమైళ్ళు మంచు కప్పిన పర్వతాలు ఆ ప్రాంతాన్ని హిమాలా కనుమను దాటుతున్న జనరల్ రాజేందర్ సింగ్ తో, లెఫ్టినెంట్ జనరల్ కె. ఎస్. తిమ్మయ్య (ఆస్పడు మేజర్ జనరల్)

కాశ్మీర్ లోయనుంచి వెరునేస్తున్నాయి. ఇక్కడ కాశ్మీర్ రాష్ట్ర బలగాలకు చెందిన

హిమాలయాల వద్ద కాపలా కాస్తున్న సైనికులు

పశ్చిమ బెంగాల్ లో టాంక్ లను ప్రయోగిస్తూ ఎక్స్ పోజిజ్ చేస్తున్న సైనిక బృందం

చిన్న దళం లెఫ్టినెంట్ కల్నల్ థాపా ఆధిపత్యంలో నిరంతరం దాడికి గురి అవుతూ చుట్టూ ముట్టబడి వున్న స్కర్డు కోటను నెలలతరబడి కాపాడింది. ఈ బలగానికి సహాయం పంపాలని చేసిన అన్ని ప్రయత్నాలు విఫలమయ్యాయి. చివరికి గిరిజనులు కోటను పట్టుకొని అందులోని సైన్యం, పౌరసిబ్బందిలోని అత్యధికుల్ని ఊచకోత కోశారు. అయినప్పటికీ భారతీయ సైన్యం అప్పుడే కర్గిల్ ను స్వాధీనం చేసుకుంది. దాంతో శాంతియుతంగా వున్న లడఖ్ లోయమీద దండెత్తాలనే పాకిస్తాన్ ప్రయత్నాల్ని మన దళాలు వమ్ముచేశాయి.

1960 వరకు భారతదేశం ఒకే ఒక్క దేశానికి—అదీ పాకిస్తాన్ కి—వ్యతిరేకంగా మాత్రమే పోరాడింది. తర్వాత చైనీయులు మనకు ఎదురు తిరిగి మూడుపక్కలనుంచి భారతదేశాన్ని భయపెట్టారు. అదంతా ఎలా జరిగిందో ఇప్పుడు చెబుతాను.

సంవత్సరాల తరబడి భారత్ చైనా కలిసి మెలిసి శాంతియుతంగా జీవించాయి. అయినప్పటికీ భారత్ చైనా మధ్య సరిహద్దు రేఖ గుర్తించడం కష్టమే. ఎందువల్లనంటే అందులో కొంత భాగం 'ప్రపంచం పైకప్పు' మీద, హిమాలయాలకు వెనుక వుంది. ఈ సమస్యను మనతో శాంతియుత, స్నేహపూర్వక పద్ధతులలో చర్చించడానికి బదులుగా, చైనా వివాద ప్రాంతాలలోకి, ప్రత్యేకించి అకసాయ్ చిన్, నేపా (ఇప్పుడు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ అంటున్నారు) ప్రాంతాలలోకి చొచ్చుకువచ్చింది.

హిమాలయ పర్వతాల ఉన్నత శిఖరాల వరకు వెళ్ళడానికి మనం ప్రధానమైన రహదారులను నిర్మించకపోయినప్పటికీ, సరిహద్దు కాపలాకి మన పైన్యాన్ని కాలివడక ద్వారానే 20,000 అడుగులు, అంతకన్నా ఎక్కువ ఎత్తుకు వంపించాం. అక్కడ చైనా

దళాలు అనేక చిన్న చిన్న దాడులు జరిపాయి. కానీ మన దళాలు శమ స్థానాల్ని ధైర్యంగా అంటిపెట్టుకున్నాయి. 1962 ఆక్టోబరులో సరిహద్దు పొడవునా చైనా సామూహిక దురాక్రమణ జరిపింది. భారీతుపాకులు, టాంకుల అండ లేకుండానే మన దళాలు శక్తివంధన లేకుండా పోరాడాయి. కానీ వాళ్ళు అనేక ప్రదేశాలలో వెనక్కి నెట్టివేయబడ్డారు.

మన దళాలు ప్రత్యేకించి చాలా దృఢంగా పోరాడాయి. లడఖ్ లోని పాంగ్ గాంగ్ సరస్సు వద్ద ఓంటిపాటుగా వున్న స్థావరంలో కెప్టెన్ థన్ సింగ్ థాపా నాయకత్వంలో వున్న గోర్ఖాల కంపెనీపై భారీ అయుధాలతో వేలాది చైనీయులు దాడిచేశారు. అతను ఎన్నో కష్టనష్టాలు ఎదుర్కొని తన కందకంలోంచి పోరాడాడు. కానీ చివరికి అతను విజితుడయ్యాడు. కొన్ని నెలల వరకు అతని పేరు వినిపించలేదు. శత్రువుల కాల్పులలో మరణించేంత వరకు చుషుర్ ఉత్తర ప్రాంత పర్వత స్థావరాన్ని వీరోచితంగా కాపాడిన సైతాన్ సింగ్ కి ఇచ్చినట్లే, థన్ సింగ్ థాపా పరాక్రమానికి పరమవీరచక్రం బహూకరించారు.

దుర్గమమైన ఆ శిఖరాలమీద చైనీయులు చాలాకాలంపాటు పోరాడలేకపోయారు. కొద్దిరోజుల తర్వాత వాళ్ళు తమ పూర్వస్థానాలకు ఉపసంహరించుకున్నారు. అయినప్పటికీ

మేజర్ డి.ఎస్. థాపా

ఇది మనకు ఖచ్చితమైన ఓటమి. ఆనాటినుంచీ మనం పర్వతశిఖరాల మీదకు అనేక రహదారులు నిర్మించాం. పర్వత ప్రాంత డివిజన్లను వునరాయుధం చేశాం. ఈనాడు చైనా ఎలాంటి కొత్త దాడిచేసినా తిప్పికొట్టగల స్థితిలో వున్నాం.

1965లో పాకిస్తాన్ భారత దేశం మీద రెండుసార్లు దాడి చేసింది. మొదటిసారి, వసంత ఋతువు చివరలో సౌరాష్ట్రలోని

కచరాడాలో మన సరిహద్దును పాకిస్తాన్ దళాలు అతిక్రమించాయి. మనం వాళ్ళని నిలువరించాం. కానీ ఆ సమస్యలేవీ తేలక ముందే వాళ్ళు గెరిల్లా దళాలతో కాశ్మీర్లో దాడిని దానికి అనుక్రమణికగా పశ్చిమ జమ్మూలోని చాంబ్ మైదానాల మీద భారీ దాడిని నిర్వహించారు. మన సహనం అంత రించింది. వాళ్ళమీద ఒత్తిడి తీసుకురావ దానికి పశ్చిమ పంజాబ్ మీద దాడిచేసి వాళ్ళని తిప్పికొట్టాం. మనదళాలు లాహోర్ పొరిమేరలు చేరడంలో విజయవంతము లయ్యాయి. అయినప్పటికీ, సరిగ్గా అదే సమయంలో శక్తివంతమైన పాటన్ టాంకు లతో ప్రసిద్ధమైన పాకిస్తాన్ మొదటిసాయుధ శకటాల డివిజన్ పంజాబ్లోని ఫేమ్కరచ్ వద్ద మనమీద దాడిచేసింది. అది మనకు వినాశకరంగా పరిణమించి వుండేది. కానీ మన యువ టాంక్ ఆఫీసర్లు పదాతిసైన్యం నాయకుల అద్భుత ధైర్యం చెక్కుచెదర లేదు. వాళ్ళు తమకంటే అధికవ్యతగల బలగాలతో పోరాడుతున్నప్పటికీ, అనేక ప్రాణత్యాగాలతో సాయుధ శకటాల దాడిని

సాగిపోతున్న విజయంతా టాంక్

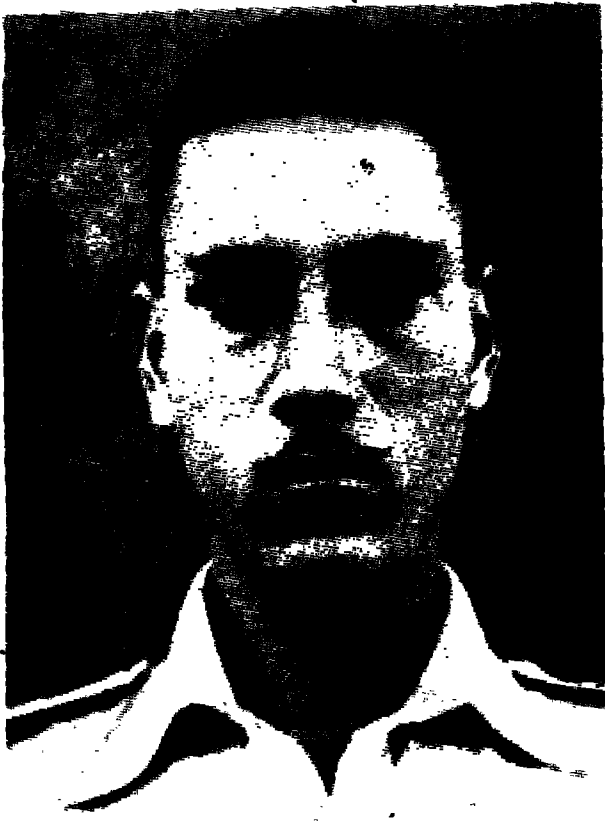

ఎదుర్కొని, వందలాది పాకిస్తానీ టాంకులను ధ్వంసం చేశారు. నేనిప్పుడు ఫేమికరణ్ యుద్ధంలో ప్రాణాలు అర్పించిన అబ్దుల్ హమీద్ గాథ చెబుతాను.

ఒక ఓపెన్ జీప్‌లో కూర్చుని రికాయీల్‌లెస్ యాంప్లీటాంక్ గన్‌తో చెరకు తోటలలోనుంచి తన ప్రధాన రక్షణశ్రేణివేపు వెళుతూ అబ్దుల్ హమీద్ అకస్మాత్తుగా నాలుగు పాకిస్తానీ టాంకుల మీదకు వచ్చాడు. అతనికి సంఖ్యా బలం బొత్తిగా లేదు. కానీ అతను పరుగెత్తడానికి ప్రయత్నించలేదు. తక్షణమే కాల్పులు సాగించాడు. ఒకదాని తర్వాత ఒకటి—మూడు టాంకుల్ని పడగొట్టాడు. అతను శత్రువుల టాంకులకు చాలా దగ్గరలో వున్నాడు. కానీ చాలా నిబ్బరంగా, సమీకృతంగా వున్న అతని చర్యలు శత్రువును ఘృతిగా దిగ్భ్రమ పరచాయి. దురదృష్టవశాత్తు, నాలుగవ టాంకుకు గురి చూస్తుండగానే—ఒక టాంకు గుండు తగిలి అతను తునాతునకలై పోయాడు.

ఈ దిగువ ఉల్లేఖనతో అతనికి పరమవీరచక్ర బహూకరించారు:

“ఒక పోరాటంలో దుర్భేద్యంగా కనిపించిన పాటన్ టాంక్‌దళాలను ఈయనకున్న

హవల్దార్ అబ్దుల్ హమీద్

పాకిస్తాన్‌కు చెందిన టాంక్‌లు

చిన్న రికయిల్లెస్ దళం ఎదు ర్కొంది. ఈయన అసా ద్యాన్ని సాధ్యం చేశాడు."

అంతకుముందే కర్గిల్మంచి (శ్రీనగర్‌లోయ ఉత్తరం వరకు) బార్మర్‌వద్ద రాజస్తాన్ ఎడారి వరకు నిరంతరం యుద్ధం సాగుతూనే వుంది. యుద్ధశ్రేణి అంతటా తీవ్ర పోరాటం సాగుతుంది. రెండు వైపులా మరణాలు హెచ్చుగానే వున్నాయి.

ఐక్యరాజ్య సమితి కాల్పుల విరమణ ఏర్పాటు చేయడంతో ఇరవై రెండు రోజుల పోరాటం అనంతరం యుద్ధం ముగిసింది. అప్పటికి మనం పాకిస్తాన్ పాలనలో పెద్ద భూభండాలను, ప్రత్యేకించి మూడు ప్రాంతాలలో—దక్షిణ రాజస్తాన్ ఎడారి ప్రాంతంలో, ఉత్తర అమృతసర్ ప్రాంతంలో, పఠాన్‌కోట—జమ్ము సరిహద్దు దక్షిణ ప్రాంతంలో—పట్టుకున్నాం. నిజాయితీగా చెప్పాలంటే మనం బ్రహ్మాండమైన విజయాన్ని సాధించలేదనే అనాలి. ఎందువల్లనంటే శత్రువు మీద నిర్ణయాత్మకమైన ఓటమిని విధించడానికి కాల్పుల విరమణ జరిగింది. కానీ చివరికి మన చేతిలోనే భూభాగం మిగిలింది. బ్రహ్మాండమైన విజయం ఆరు సంవత్సరాల తర్వాత రానుంది.

బంగ్లాదేశ్ యుద్ధం

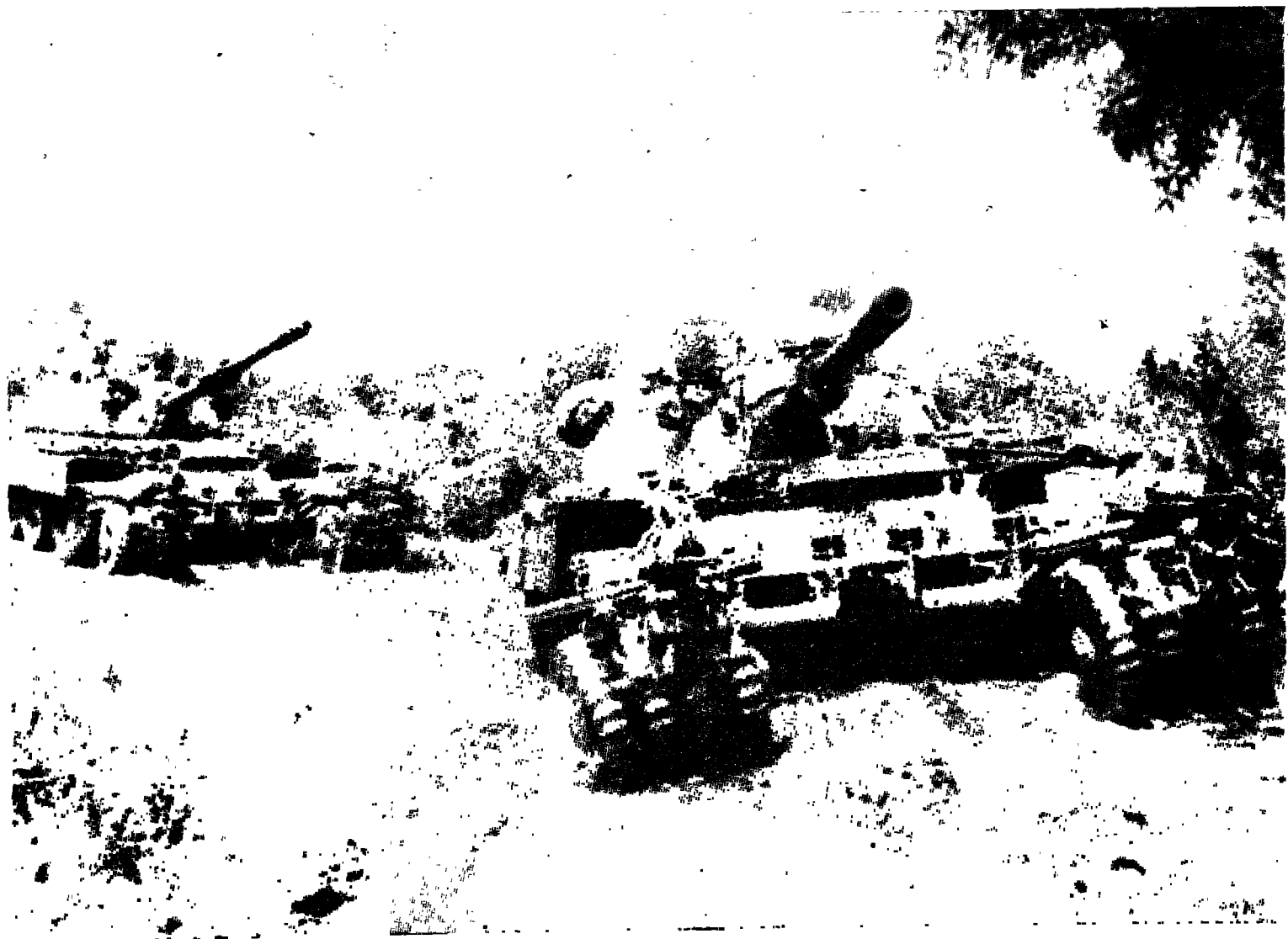
1971 ఆగస్టులో ఒక తుఫాను రాత్రి ముగ్గురు బెంగాలీ కుర్రవాళ్ళు మైమన్ సింగ్ వద్ద ఒక తేయాకు తోటలోనుంచి రహస్యంగా పాకుతున్నారు. వాళ్ళంతా చిన్నవాళ్ళే. అందరికంటే చిన్నవాడు ఫజ్లర్ కి మహావుంటే పద్నాలుగేళ్ళు. వాళ్ళు, అయిదు నెలల నాడు పాకిస్తాన్ సైన్యం భీభత్స కాండ ప్రారంభించినప్పుడు తూర్పు బెంగాల్ అంతటా తల ఎత్తిన ప్రతిఘటన బలగం ముక్తివాహినికి చెందినవాళ్ళు.

ఆ ముగ్గురు స్నేహితులు తమ గ్రామం నుంచి ఉత్తరంవేపు భారతదేశ సరిహద్దు వేపు వస్తున్నారు. ఆక్కడ వాళ్ళకి ఆయుధాలు, శిక్షణ ఇస్తారని ఎవరో చెప్పారు. పగటివేళ అడవుల్లో పడుకుంటూ, రాత్రిళ్ళు చీకటి మరుగున ముందుకు సాగుతూ, వారం రోజులుగా ప్రయాణిస్తున్నారు. కొన్నిసార్లు వాళ్ళకి మిత్రులైన గ్రామప్రజలనుంచి తిండి దొరికేది. కానీ తరుచుగా ఆకలితోనే ఉండవలసి వచ్చేది. కానీ, ఇప్పుడు వాళ్ళు సరిహద్దుకి చాలా దగ్గరగా వున్నారు. చాలా ఉద్వేగంతో వున్నారు.

వాళ్ళు తేయాకు తోటల చివరవున్న, చిన్న కూలీల ఇళ్ళదగ్గరకు వచ్చారు. ఉత్తరంనుంచి వచ్చే ఒక వ్యక్తిని కలుసుకోవడానికి ఇది నిర్ణీత స్థలం. మరునాటి వరకు అక్కడే తేయాకు పొదలలో దాక్కుని, అనుకున్న సంకేతం కోసరం ఎదురుచూద్దామని వాళ్ళు నిర్ణయించుకున్నారు. వాళ్ళలా చేయడమే మంచిదయింది. ఎందువల్లనంటే అకస్మాత్తుగా వాళ్ళ చుట్టూ కాల్పులు ప్రారంభం అయ్యాయి. తమను పట్టుకుపోవడానికి పాకిస్తాన్ సైన్యం పబ్లిందేమోనని వాళ్ళు చాలా భయపడ్డారు. కానీ, వాళ్ళు తొందరలోనే కొన్ని పాకిస్తాన్ బ్రక్కలు త్వరితంగా వెనక్కు వెళ్ళడం చూశారు. అనేక దళాలుచూడా

వెనక్కి పరుగెత్తాయి. సాయంత్రం ఆయ్యేసరికి మళ్ళా అంతా ప్రళయతంగా వుంది. అప్పుడు వాళ్ళు ఒక ఇంటిమీద నారింజరంగు జెండా ఎగరడం చూశారు. ఆ సంకేతం కోసరమే వాళ్ళు ఎదురు చూస్తున్నారు. ఇంకా ఉద్వేగంతో కంపిస్తున్న వాళ్ళు ఆరుబయటకు వచ్చి, ఆ ఇంటికి వెళ్ళారు.

అక్కడ వాళ్ళు, అనేకమంది బెంగాలీ గెరిల్లాలను కలుసుకున్నారు. వాళ్ళు ఆ రోజు ఉదయన్నే పాకిస్తానీ దళాలపై దాడిచేశారు. అక్కడ భద్రతా దళానికి చెందిన ఇద్దరు కూలీల్లాగా మారు వేషాలతో వున్నారు. ఆ కుర్రవాళ్ళకు తాగడానికి టీ, తినడానికి చేపలూ, అన్ననూ ఇచ్చారు. అప్పుడు వాళ్ళు ఎక్కడైతే రహస్య స్థావరం వుందని అశించారు. ఆ భారతీయ సరిహద్దులకు వెళ్ళారు.

పశ్చిమ బెంగాల్ లో బాంక్ లను ప్రయోగిస్తూ ఎక్స్ పైజ్ చేస్తున్న సైనికులు

ఈ ముగ్గురు మిత్రులూ తూర్పు బెంగాల్ నుంచి వచ్చి గెరిల్లా బృందాలలో చేరిన వేలాది మందిలో ఒకరు. అక్టోబర్, నవంబర్ మాసాలలో పాకిస్తాన్ సైన్యాలకు వ్యతిరేకంగా సాగిన అనేక దాడులలో ఫజ్లర్ పాల్గొన్నాడు. యుద్ధం ప్రారంభంకాగానే అతనూ, అతని బృందమూ భారతీయ సైన్యంతో కదంతొక్కి వడిచారు.

అది మనమీద బలవంతంగా రుద్దిన యుద్ధం. అవ్యక్తుడు యాహ్యూబ్ తూర్పు బెంగాల్ లో సాగిస్తున్న ఖీభత్సాన్ని అదుపుచేసేలా కృషి చేసేందుకు ప్రపంచ నాయకులను ఒప్పించాలని అప్పటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ చేయగలిగినదంతా చేశారు. లక్షలాది ప్రజలను

నదిని దాటేందుకు బ్రిడ్జ్ తయారుచేస్తున్న సైనికులు

వంపేశారు: లక్షలాదిమందిని ఇళ్ళనుంచి వెళ్ళగొట్టారు. కోటిమంది సరిహద్దుదాటి కాందిశీకులుగా వచ్చారు. ఏదో ఒకటి చేయవలసి వుంది.

1971 డిసెంబరు 3న యాహ్యూబాన్ పశ్చిమంనుంచి తొరతదేశంపై దాడిచేశాడు. కాశ్మీర్, పంజాబులలో తొరత దేశంపై విజయం సాధించిగలననీ, దానితో మన దృష్టిని తూర్పు బెంగాల్ నుంచి మళ్ళించవచ్చుననీ అతని ఆలోచన. కానీ ఈవర్య అరవికి ఏనాళ కరమైంది: మనం ఎదురుచూస్తున్న అవకాశాన్ని అతను ఇచ్చాడు.

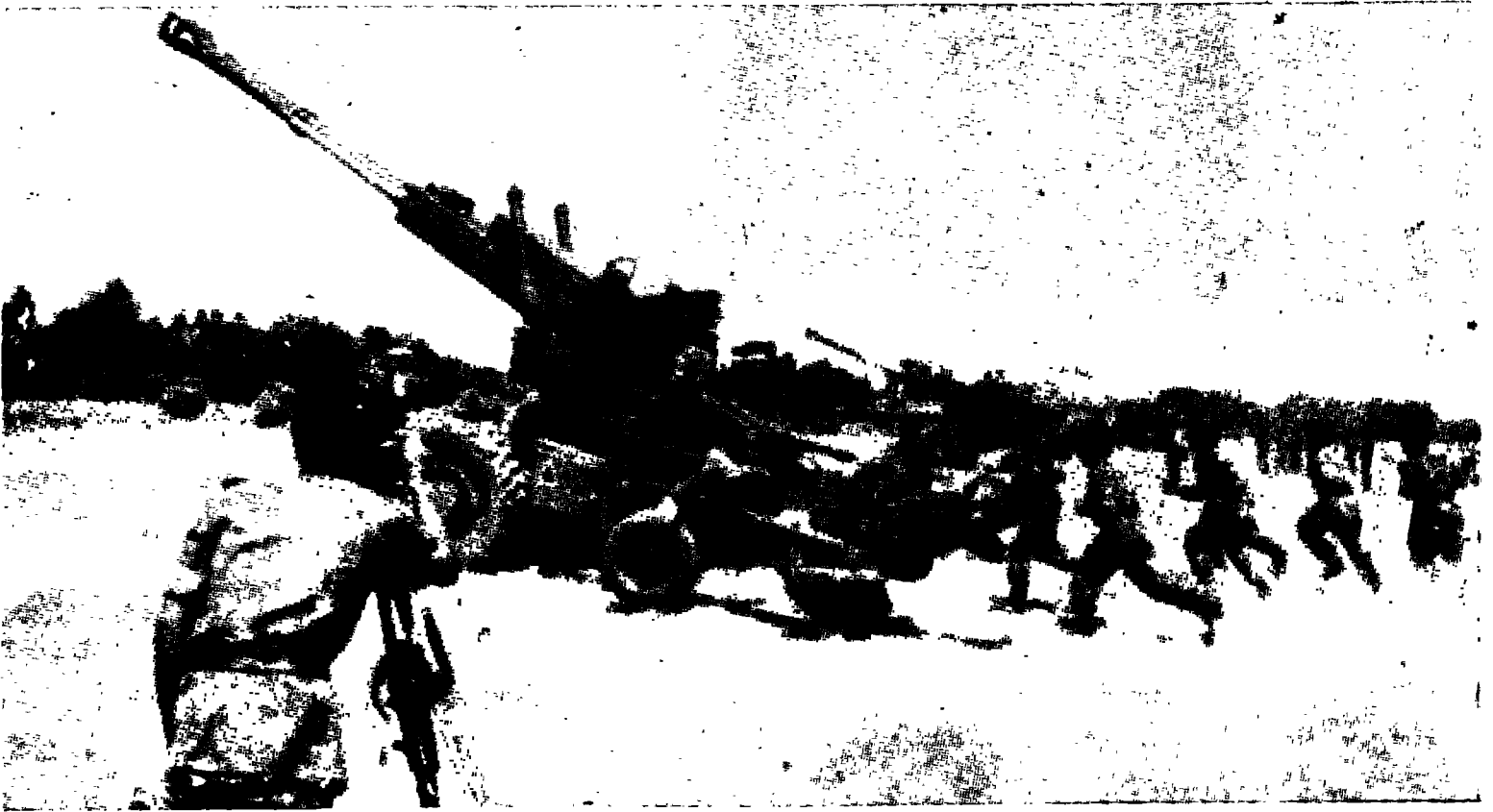
తూర్పు పాకిస్తాన్ అప్పటికే తన స్వాతంత్ర్యాన్ని సూతన "బంగ్లాదేశ్"గా ప్రకటించింది.

రిల్లీతో జనరల్ మానకిషా (తర్వాత వీర్డ్ మార్షల్) సేనాధిపతి. కలకత్తాలో రెస్టి నెండ్ జనరల్ అరోరా తూర్పున కమాండర్. తొరతదేశ సరిహద్దు భద్రతాదళాలతో, దానికి సహాయపడే దాదాపు లక్షమంది ముక్తిదాహిని గెరిల్లాలతో వారు ఈ యుద్ధానికి తగిన అత్యవసర పరకాలను చూపొందించుకుంటున్నారు. మొత్తం బంగ్లాదేశ్ జనతా అంశ మన పక్షం. వారు మన బలగాలకు బ్రహ్మాండమైన సహాయం చేశారు.

ఎంతో తెలివైన సైనిక ఎదుగుదలతో, అద్భుతమైన కార్యంతో నీడు తొరతీయ సైనిక డివిజన్లు నాలుగువేపులనుండి బంగ్లాదేశ్ లో ప్రవేశించారు. పరిపాలన మీదుగా, నదులు, యరత నేలలు, నరస్సులు వంటి జలమయ ప్రాంతాలమీదుగా పాకిస్తాన్ బలగాలను పూర్తిగా ఒడిస్తూ మన బలగాలు తాకాను అన్ని వైపులనుంచి ముట్టడించాయి. పన్నెండు కోజులతోనే తాకావట్టుబడింది. 90,000కు పైగా పాకిస్తాన్ సైనికులు బైదీలుగా చిక్కారు బంగ్లాదేశ్ విమోచన పొందింది.

స్వతంత్ర తొరత దేశం సైన్యం దేశానికి పలువల పోరాడటం ఇదే మొదటిసారి. ఇది తల్ అద్భుత సైనికతర్య. మన దళాలు తాకాకు పురోగమించడంలో అన్ని తకాలైన చట్టంబుల్ని అధిగమించాయి. తహదారులు లేనిచోట తుపాకులు, ఇతర తారీ సామగ్రిని రాగాలుగా విదదీసి వ్యక్తులే— తొరతీయ దళాలు, బంగ్లా ప్రజలు—మోసు

కెళ్ళారు. వంతెనలు లేనిచోట వేలాదిమంది స్థానికులు నడులతో టన్నులకొద్దీ చుట్టబోపి మన టాంకులు వాహనాలు దాటి వెళ్ళడానికి అనకట్టలు నిర్మించారు. అహారం స్వల్పంగా వున్న చోట్ల గ్రామీణులు తమకున్న కొద్ది పాటి నిల్వలతోనే మనదళాలను పోషించారు. దాడిచేసే సైన్యానికి ఇంత ధీమా స్థాయిలో ప్రజల అండ లభించడం. ఏడున్నరకోట్ల ప్రజల దేశాన్ని 12 రోజులలోనే విముక్తి చేయడం యుద్ధ చరిత్రలో ఎన్నడూ జరగ లేదు.

తుపాకులతో పురోగమిస్తున్న సైనికులు

పశ్చిమరంగ యుద్ధంలో ధారలీయ సైన్యం సంపూర్ణవిజయం కోసరం వెళ్ళలేదు. పశ్చిమ రాజస్థాన్ లోని కొంత భాగాన్ని మనం పట్టుకున్నాం. అలాగే పశ్చిమ పాన్ కోట ప్రాంతంలో కూడా పాకిస్తాన్ లోపలి వరకూ చొచ్చుకు పోవాలనేది మన రాజకీయ ఆశయం కాదు. ఈ కథారంభంలో నేను వివరించిన దసంతర్ యుద్ధంలాగా వారి దాడులను నిబంధించడం, ఆ తర్వాత ఒక చిన్న స్థాయి యుద్ధాన్ని నిర్వహించడం మన లక్ష్యం. ఢాకాలో పాకిస్తాన్ దళాలు లొంగిపోగానే కాల్పుల నిరమణకు శ్రీమతి గాంధీ ఆదేశించారు. ఒకటి రెండు రోజులలోనే పాకిస్తాన్ కూడా పోరాట నిరమణకు అంగీకరించింది.

సైన్యాన్ని ఎలా నిర్వహిస్తారు?

కాశ్మీర్ యుద్ధం రహస్య సాపేక్షంగా చూస్తే, భారత దేశం ఒక సుదీర్ఘ దళతో పూర్తి శాంతియుతంగా ప్రశాంతంగా వుంది. దళాలు ఇంకా కాశ్మీర్, పంజాబు సరిహద్దులను కాపలాకాస్తున్నాయి. కానీ సైన్యానికి పథకాలు ప్రారంభించేందుకు ఒక జాతీయ వ్యాపిత నిర్మాణాన్ని తూటొందించేందుకు అవకాశం వుంది.

ఇప్పుడు సైన్యాన్ని ఎలా నిర్మించుతారో అది ఎలా పనిచేస్తుందో కొద్దిగా చెప్పతాను.

ప్రధాన బోలాలు సైన్యాన్ని పబ్లిక్ సేన అంటారు. వాళ్ళు నిలబడి బోలాదేవారు. ఒకసారి సేన బెటాలియన్ లో రైఫిల్స్, మెషిన్ గన్లు, మోర్టార్లు పంటి అయుధాలతో ఒక బెయ్యిమంది సైనికులు వుంటారు. కానీ వాళ్ళు యుద్ధానికి వెళ్ళినప్పుడు, వాళ్ళకి సహాయం చేసేందుకు థాండ్ తుపాకులు, టాంకులు అవసరం. కనుక మనకు టాంకు రెజిమెంట్లు వున్నాయి. వాటిని సామూహిక శక్తులు, శత్రుదళాల రెజిమెంట్లు అంటారు. శత్రువుతో బోలాదేందుకు వాటన్నిటినీ బ్రిగేడులు డివిజనులతో కలుపుతారు.

ఇవన్నీ రంగంలో ఉండి బోలాదే విధానాలు. పంతునలు, రోడ్లు, బలకేంద్రాల (మంచినీటి కోసరం) నిర్మాణంలో వారికి సహాయం చేసేందుకు మనకు ఇంజనీర్ బెటాలియన్లు వున్నాయి. పరికరాలన్నిటినీ వీరే తీసుకెళతారు. పెరిఫోన్ రైట్లు, వైర్లెస్ కమ్యూనికేషన్ ల ఏర్పాటుతో సాయపడేందుకు సిగ్నల్స్ బెటాలియన్లు వున్నాయి.

ఇక సైన్యాలకు రోజునాడు పెట్టాలి. యుద్ధంలో మందుగుండు ఇవ్వాలి. వారి బ్రక్కలు, అయుధాలు మరమ్మత్తు చేయాలి. వారి గాయాలను చూస్తాలి. వీటికోసరం

వుండే దళాలను సరఫరా. రవాణా. విద్యుత్. మెకానికల్ ఇంజనీర్స్. ఆర్ట్ నెన్స్. మెడికల్ డెటాలియన్లు అంటాం. పోరాడే పేసలకు సాయం అందించడం ప్రధాన కర్తవ్యం అయినప్పటికీ. అవసరమైతే పోరాడేందుకు వారంతా సుశిక్షితులే.

బ్రిగేడ్లు, డివిజన్లు అవి పిలిచే పోరాట దళాలను ఎక్కడికై నా పంపవచ్చు. ఒక్కొక్కసారి ఒక డివిజన్ ను భారత్ లో ఆ మూలనుంచి ఈ మూలకు పంపవచ్చు. ఒక యుద్ధం మధ్యలో పంజాబ్ నుంచి అస్సామకు పంపవచ్చు. అందువల్లనే పోరాడే డివిజన్ల ప్రయాణాలకు తోడ్పడేందుకు భారతదేశమంతటా ఇతరదళాలు సర్వసన్నద్ధంగా వుంటాయి. ఆ విధంగా పౌరప్రభుత్వానికి రాష్ట్రాలూ, జిల్లాలూ వున్నట్లే సైన్యానికి కమాండ్లూ, ప్రాంతాలూ, ఉపప్రాంతాలూ ఉంటాయి.

వాయుసేన హెలికాప్టర్స్ సైనిక వైద్య బృందం సహాయంతో పశ్చిమ స్రాంతంలో ప్రజలకు సహాయపడుతున్న దృశ్యం

అల్టి ఎయిర్ హెలికాప్టర్ అబ్జర్వేషన్ ప్లాన్

ఉదాహరణకు ఢిల్లీ పశ్చిమ కమాండ్ లో ఉంది. దాని కేంద్ర కార్యాలయం సిన్హాలో వుంది. అనగా ఢిల్లీలోనే ఒక ప్రాంత కేంద్ర కార్యాలయం వుంది. పంజాబ్ కూడా పశ్చిమ కమాండ్ లోనే వుంది. మరోసక్క అస్సాం తూర్పు కమాండ్ లో వుంది (కంకర్తా కేంద్ర కార్యాలయం). అన్నిటికంటే పెద్దది దక్షిణ కమాండ్. దీని కేంద్ర కార్యాలయం పూనా.

రంగంలో శక్తున్నపై పోరాడేందుకునేళ్ళే బ్రిగేడ్, డివిజన్ల శాశ్వతస్థానాలు ఈ కమాండ్లు. ప్రాంతాలే. శాంతికాలంలోనూ, యుద్ధకాలంలోనూ పని ఈ పద్ధతిలో నిర్వహిస్తారు.

పైవిక శ్రేణుల గురించి ఒక మాట. మొత్తం మీద చెస్కోవాంబే పైవిక పిట్టెందీలో మూడు ప్రధానమైన తరగతులున్నాయి—ఆఫీసర్లు, జూనియర్ కమిషన్డ్ ఆఫీసర్లు, చేర్చుకున్న పైవికులు. చివరి వారిని ప్రేమగా 'జవాన్'లు అని పిలుస్తాం.

ఆఫీసర్ శ్రేణిలో, అత్యున్నత స్థానం జనరల్ నుంచి అట్టడుగు స్థానం పెకండ్ లెఫ్టినెంట్ వరకూ వుంటాయి. దారత పైన్యంలో పూర్తిస్థాయి జనరల్ ఒక్కరే వుంటారు. ఆయన కొత్తధిల్లీలోని సైన్యాధిపతి. ఆయన కింద అనేకమంది లెఫ్టినెంట్ జనరల్లు, వారికింద మేజర్ జనరల్లు ఉంటారు. కోర్ డివిజన్లపై వారి ఆధిపత్యం వుంటుంది. తర్వాత బ్రిగేడ్లపై ఆధిపత్యంగల కల్నల్లు, లెఫ్టినెంట్ కల్నల్లు వుంటారు. రెజిమెంట్లు, ఇతర కింద నియామకాలలో మేజర్లు, కెప్టెన్లు, లెఫ్టినెంట్లు, సెకండ్ లెఫ్టినెంట్లు వుంటారు.

జూనియర్ కమిషన్డ్ ఆఫీసర్లు అంటే కింది స్థాయి అధికారులు. వారి శ్రేణులు సుబేదార్లు (లేదా రిసాల్దార్లు), నాయిబ్ సుబేదార్లు (లేదా రిసాల్దార్లు). కొన్ని పెద్ద యూనిట్లకు కూడా సుబేదార్ (లేదా రిసాల్దార్) మేజర్ జా.క.అ.గా ఉంటారు. ఈ అధి

ఎక్స్ వెడిమన్ కు పైన పైవిక కూటమి

కాదు అత్యధికంగా పైనికులనుంచి ప్రమోషన్ పొందినవారే.

పైన్యంలో జవాన్లు అతి తక్కువ సిపాయిలు, (సిపాహీ అనే పదం నుంచి వచ్చింది)గా చేరుతారు. వారిని ప్రమోట్ చేసినపుడు వాయ్, హవల్దార్లంటి వాన్, కమిషన్ శ్రేణులను పొందుతారు. కొంతమంది సీనియర్లు ముందుగా చెప్పిన జా.క.ఆ. శ్రేణులను పొందుతారు.

సిపాయిలనుంచి, జనరల్ వరకూ ఈ శ్రేణులన్నీ మహత్తర గౌరవభావానికి ప్రతీకలు. స్ట్రాయాభేదాలతో నిమిత్తం లేకుండా వారంతా ఒకరినొకరు పోదరుల్లా భావిస్తారు. పైన్యానికి ఆసీసర్లు అదేరాలు, రిక్షణ ఇచ్చి వాయకర్షణ సహిస్తారు; జా.క.ఆ.లు, వా.క.ఆ.లు తమ పైనికుల నిర్వహణ చూస్తారు. తమ పనిలో మార్గదర్శకత్వానికి, అదేరాలిచ్చేందుకూ ఆసీసర్లు, జా.క.ఆ.లు, వా.క.ఆ.లుపై జవాన్లు ఆధారపడతారు.

వ్యక్తులను ఒక ప్రాంతానికిగానీ, యుద్ధశ్రేణి తెటారియన్లుగానీ ఎక్కడికై వా సంపవచ్చు. పారాదంగా ఒకచోట నూడేద్దుంటారు. కానీ యుద్ధ సరిస్థితిసీదే. అది ఆధారపడి వుంటుంది.

పైన్యంలో టీఎలం మహా గర్డుగా వుంటుందని జనం అంటారు. ఎంతకంటే మిక్కుల్ని సరిహద్దుకై వా సంపవచ్చు. వమున్నర హిమాగయాల్కై వా సంపవచ్చు. అక్కడ మీ కుటుంబాగమంచి విడివడిపోవచ్చు. ఇది కొంతవరకూ నిజమే. కానీ పైన్యంలో ఎన్నో సస్థశలహారాడన్నాయి. దోలెదంత అహారం, తక్కువ అహారం వుంది. మీకెక్కరున్నా సరే అది సంపరారు. మీరు చేయడాని కెన్నెన్నే అసక్తికరమైన పనులు, సవ్వలా గోహాణ, లేదా బ్రహ్మలు వరసదం, స్క్రియంగ్లాంటి పనులు మీరు చేయగలరు. అవెంతో అవంగంగా వుంటాయి. పైన్యంలో లేనివారు ఆ పనులు చేయడానికి వేలాది రూపాయలు ఖర్చుచేస్తారు.

ఇంటికే వెళ్లేందుకు పెరిపు దోలెదంత వుంటుంది. ప్రయాణం రుచిరం. కనుక తల్లిదండ్రులనుగానీ, గార్యాదిదంతుగానీ తగుట చూసేందుకు అవకాశం ఉంటుంది. మరో ముక్క, నిదినిర్వహణ అన్నిటికన్నా ప్రకావమైనదని పైన్యం చెప్పుతుంది. సాధారణ

దీవిరంలో గల అనేక పాకగ్యాఱు యుద్ధంలో ఎనలై నా నరులుకొనరిసి వుంటుంది. నీమైనా
పైవికుల్లో ఒక వైతవ్యం. వేసు ముందేజెప్పిన "సోదర రావం" వుంటాణు. సాధారణ
ప్రదానీకం వాటిని ఎన్నటికీ అనుభవించక పోవచ్చు. రాముచేపే సేనలో ఒక గర్వం
కూడా వుంది.

ఇవన్నీ పైవ్యంలో దీవిరాన్ని తక్కువి అనుభవంగా చేస్తాయి.

సైన్యంలో జీవితం

నేనిప్పుడు పదమ్ బహదూర్ అనే యువకుడి కథ చెబుతాను. 1946-48 నాటి కాశ్మీర్ యుద్ధంలో సుదీర్ఘమైన పూంచ్ దిగ్బంధన సమయాన మొట్టమొదటిసారిగా అతన్ని కలుసుకున్నాను. అతను మహా సిగ్గరి. యువకుడు, సైనికుడు. డ్రెహ్మాన్ లో రిక్రూట్ గా శిక్షణ పొందిన తర్వాత ఆ మధ్యనే బెటాలియన్ లో చేరాడు.

మొట్టమొదటిసారిగా ప్యూచ్ కి వచ్చినప్పుడు మహాసిగ్గుపడుతూ ఇతర సైనికులతో ఒక పట్టాన కలిసేవాడు కాదు. వాళ్ళలో కొంతమంది ఉన్నంత తెలివిగలవాడు కాదు; చిన్నగా వుంటాడు; అటలంబే అంతగా ఆసక్తి లేదు. అందుకే కొంతకాలం సిగ్గరిగానే మిగిలిపోయాడు. మొత్తంమీద క్రమంగా బెటాలియన్ లోని వారు అతని బెరుకుపోగొట్టారు. అతను మరింత కలివిడిగా అయ్యాడు. మరింత సునాయాసంగా స్నేహితుల్ని చేసు కుంటున్నాడు.

అప్పుడొచ్చింది అతని మొదటి యుద్ధం. ఒక పర్వత శిఖరాన అతని బెటాలియన్ రాత్రి దాడి చేయవలసి వుంది. కల్నల్ పరివారంలో ఒకడుగా ఉండే పనిని పదమ్ బహదూర్ కి కేటాయించారు.

నిడుపాటి కొండపైకి బెటాలియన్ వెళుతున్నప్పుడు దాడి అర్థరాత్రి మొదలయింది. విపరీతంగా కాల్పులు జరిగాయి. త్వరలోనే కొంతమంది గాయపడ్డారు. పరివారం విభాగాన్ని పదమ్ బహదూర్ ంటిపెట్టుకుని వున్నాడు. మాప్ ను అధ్యయనం చేస్తూ, తన పోర్టబుల్ రేడియో సెట్ పై ఆదేశాలివ్వటంలో అత్యధిక కాలాన్ని వెచ్చించే కల్నల్ ను వేయి కళ్ళతో కనిపెట్టుకుని ఉన్నాడు.

ఉదయాన అగ్రగణి నైవికదళాలు పర్వత శిఖరానికి అతిచేరువలో కనిపించాయి. హఠాత్తుగా పైనుంచి మర తుపాకీ కాల్పులు వచ్చాయి. పదమ్ బహదూర్ కల్నల్ కి కుడి పక్కన ఉన్నాడు. అక్కడొక పెద్ద రాయి అతన్ని శత్రువుకు కనిపించకుండా చేసింది.

లాన్సనాయక్ జదునాథ్ సింగ్

హవల్దార్ పీరూ సింగ్

కానీ కల్నల్ కొద్దిగా గాయపడినట్లు. మళ్ళీ కాల్పులకు గురికాకుండా నేలపై పడుకున్నట్లు అతను చూడగలిగాడు. అతను ముందుకు వెళ్ళలేకపోయాడు.

ఒక్క క్షణంలో పదమ్ బహదూర్ తన సిగ్గునూ, బిడియాన్నీ మరిచిపోయాడు. ఆ మరతుపాకీ నోరు మూయించకపోతే కల్నల్ తీవ్రంగా గాయపడతాడు: లేదా చని పోతాడని గుర్తించాడు. తన సంచిలోంచి గ్రేనేడ్ తీశాడు. కుడి పక్కకు పాకుతూ వెళ్ళాడు. అతని శరీరం నేలను కరుచుకుంది కొండపైకి మెల్లమెల్లగా వెళుతున్నాడు. మరతుపాకీకి 30 గజాల దూరానికి వచ్చేసరికి, గ్రేనేడ్ ను శత్రువు పైకి విసిరాడు. లేచి నిలుచుని తన రైఫిల్ కి సన్నీవి తగిలించి తిన్నగా మరతుపాకీ స్థావరం మీదకి ఉరికాడు.

గ్రేనేడ్ పేలింది. తుపాకీ పట్టిన శత్రువు మరణించాడు. మరో మనిషి
 పోయినందున తేరుకునే లోగానే పదమే బహదూర్ అతనిమీద ఉన్నాడు. రైఫిల్తో
 చొల్పాడు. అతనికొక మనిషిని చంపి, మరొకరిని ఖైదీగా పట్టుకున్నాడు. తర్వాత

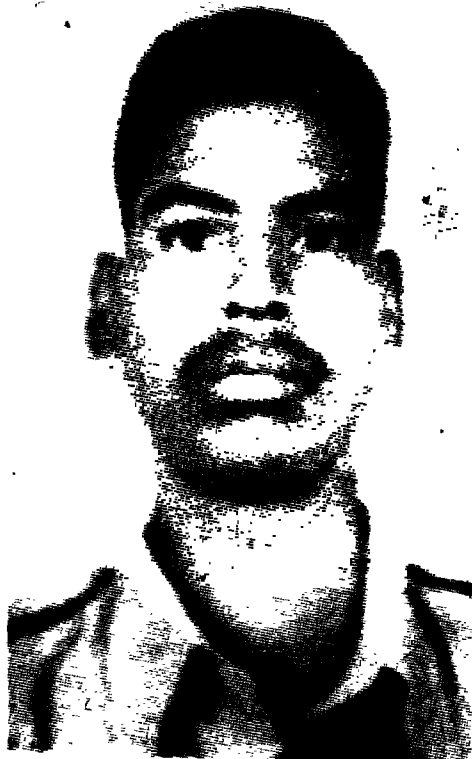
మేజర్ సామనాథ్ శర్మ

కెప్టన్ ఆర్.ఆర్. రాణె

స్థావరం మన వశమైందని సెక్షన్ కమాండర్కు సిగ్నల్ పంపాడు.

పదమే బహదూర్ తన సెక్షన్కు వీరచక్ర సాధించాడు. అయినా సరే అదే
 మనిషి అప్పటిలాగే రైతుగా, సరదాగా ఉండే సైనికుడుగా ఇంకా కొంచెం సిగ్గు, పనిలో
 ఆనందం, అందరితో స్నేహపూర్వకంగా వుంటున్నాడు. ఆ తృటికొలం ఘటనలో అతనికి
 ఆ సాహసం వచ్చింది. మన ఆపిసర్లు, సైనికులలో అత్యధికులు అంతే. వారంతా
 ఏళ్ళతరబడి కలిసి పనిచేస్తారు. జీవిస్తారు. కనుక ప్రమాదం వచ్చినప్పుడు అత్యధికులు
 దాన్ని గంభీరంగా ఎదుర్కొంటారు. ఇతరులను రక్షించడానికి. లేదా విధి నిర్వహణ
 కోసరం తమ ప్రాణాలను పణం పెడతారు.

భారత సైన్యంలో యువకు లెవరైనా చేరవచ్చు. అయితే శారీరకంగా తగిన వారై ఉండాలి. వారు ఆఫీసర్ కేడెట్‌గా చేరవచ్చు. అప్పటినుంచే వారికి శిక్షణ ఉచితం. శిక్షణను జయప్రదంగా ముగించిన తర్వాత వారిని రెజిమెంట్‌కు, లేదా లాన్సనాయక్ అల్పర్ట్ ఎక్కా సుబేదార్ జోగిందర్ సింగ్ కెప్టెన్ గురుబచన్ సింగ్

లాన్సనాయక్ కరణ్ సింగ్ లాన్సనాయక్ అల్పర్ట్ ఎక్కా సుబేదార్ జోగిందర్ సింగ్

బెటాలియన్‌కు పంపుతారు. వారిని పదాతిసేన బెటాలియన్‌కుగానీ, సాయుధశకట (ట్యాంక్) రెజిమెంట్‌కుగానీ, లేదా గన్నర్స్ (శత్రు ధ్వంసం)కుగానీ పంపవచ్చు. వారికి సాంకేతిక అభిలాషవుంటే ఇంజనీర్స్ లేదా సిగ్నల్స్‌కు పంపవచ్చు. ఇంకా సరపరా, రవాణా, ఇతర సర్వీసుల యూనిట్లకు వెళ్ళేవారున్నారు.

వారెక్కడికి వెళ్ళినా సరే తమ సహచరులతో సన్నిహితంగా జీవిస్తారు. ఒక బృందంతో కలిపి తింటారు; నిద్రిస్తారు; పని చేస్తారు. విశాలమైన జీవితం గడుపుతారు. పనికాక ఆటపాటలకు అంతులేని అవకాశాలుంటాయి.

సైన్యంలో చేరడానికి ఒక యువకుడు 'సాహసికుడై' వుండాలా; అని నన్ను

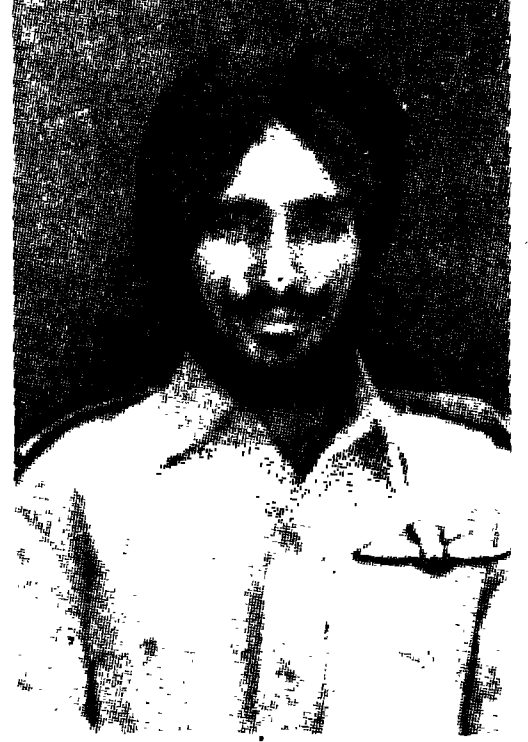
తరుచుగా అడుగుతుంటారు. ఈ సాహసం అనేది ఇప్పుడు ఎంపిక చేసిన కొద్దిమంది లక్షణం కాదు. శిక్షణ మంచిదైతే, మిత్రులతో సన్నిహిత సోదరభావం వుంటే, పనిలో ఆనందం పొందితే ప్రతి ఒక్కరూ ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించవచ్చు. అదే సమయంలో భయంవేసే ఘటనలు ఎవరికైనా ఎదురుకావచ్చు. మన జీవితాలలో అత్యధికులకు ఇలాగే

కెప్టన్ గురుబచన్ సింగ్

ఆర్. పరమేశ్వరన్

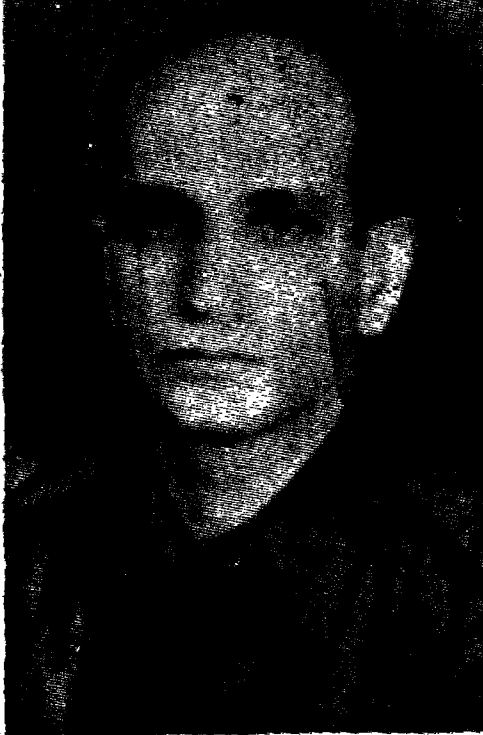
ప్రై.లెఫ్ట. ఎన్.ఎన్. శేఖన్

జరుగుతుంది.

సైన్యంలో పదమే బహదూర్ ఉద్యోగాన్ని మరికొంత పరిశీలిద్దాం. కాశ్మీర్ యుద్ధం ముగిసింది. బెటాలియన్ శాంతికేంద్రానికి తిరిగి వచ్చింది. అది పంజాబ్ లో ఒక కంప్లైంట్ మెంట్. అక్కడ జీవితం మరింత క్రమబద్ధంగా వుంది. మరో పదిమంది సైనిక మిత్రులతో కలిసి బారక్ గదిలో నివసించాడతను. ప్రతి ఉదయం మూడు నాలుగు గంటలు ఆరుబయలు శిక్షణకు హాజరయేవాడు—అంటే చలాకీగా ఉండేందుకు కొంత డ్రిల్లు, లక్ష్యాన్ని గురిచూసి కాల్చడం. మరతుపాకి శిక్షణలాంటి ఎన్నో అయుధాల తర్ఫీదు. అలాగే ఎన్నో విద్యాతరగతులకు హాజరు. తినేందుకు చక్కని సంపూర్ణహారం ఉండేది.

పారావికి రెండుసార్లు పట్నంలో పవార్లు చేయడానికో, షాపింగ్ చేయడానికో వెళ్ళవచ్చు. మిత్రులతో కలిసి వనభోజనాలకై నా వెళ్ళవచ్చు.

రెండేళ్ళ తర్వాత పదమే బహదూర్ లాన్సనాయక్ గా ప్రమోట్ అయ్యాడు. శ్రేణి

సుబేదార్ బనా సింగ్ లెఫ్ట. కర్నల్. తారాపార్ మేజర్ చైతాన్ సింగ్
పద్ధతిలో అది మొదటి మెట్టు. ఎంతో సంతోషించాడతను. రెండు నెలల సెలవు తీసు
కుని స్వగ్రామంలో ఇంటికెళ్ళాడు. అక్కడ పెళ్ళి చేసుకోవాలని తల్లిదండ్రులు నవ్వు
చెప్పటం ప్రారంభించారు. మొదట అతను వద్దన్నాడు. కాని అప్పటికే వాళ్ళు పెళ్ళి
టాతుర్ని ఎంపిక చేశారు. అప్పటికి అతనికింకా ఇరవై రెండేళ్ళ వయసే. అయినప్పటికీ
చివరికి ఒప్పుకున్నాడు. వివాహమహోత్సవం ముగిసింది. భార్యను తీసుకుని తన
కేంద్రానికి వెళ్ళాడు. అదృష్టంకొద్దీ కంబోన్ మెంట్ లో కుటుంబ వివాస గృహాన్ని
అతనికి కేటాయించారు. అక్కడ ఆతనూ, భార్య కలిసి రెండేళ్ళు జీవించారు. తర్వాత
మళ్ళీ బెటాలియన్ ను పర్వతాలలో కొంత విధి నిర్వహణకు పంపారు.

పదమే బహదూర్ లాంటి యువకులు సైన్యంలో వందలు, వేలు వున్నారు. వారు
భారత్ లో అన్ని ప్రాంతాలనుంచి వచ్చారు. కొన్నిసార్లు శాంతికేంద్రాల్లో మరికొన్ని
సార్లు సరిహద్దుల్లో. లేదా పర్వతాల్లో మిత్రులతో కలిసి జీవిస్తారు; తర్ఫీదు పొందుతారు—
మహత్తర సోదర భావంతో అంతర్భాగంగా వారెంతో గర్విస్తారు; ఆనందిస్తారు.

మారుతున్న యుద్ధతంత్రం మార్గాలు

సాంకేతిక రంగంలో శాస్త్రపరిసోధనలు, విజయాలవల్ల గత 25 సంవత్సరాలలో అనేక కొత్త రకాల ఆయుధాలు వచ్చిన విషయం మీకు తెలుసు. ప్రతి దశలోనూ ఈ పరిశోధనల గురించి సైన్యం ఆపీసర్లు, సైనికులు తెలుసుకుంటూ ఉండాలి. వాటి స్వభావాలను అధ్యయనం చేయాలి. కొత్త ఎత్తుగడలు పద్ధతులు రూపొందించాలి. అందుకే సైన్యంలో జీవనం నిరాసక్తంగా వుండటం అరుదు. ప్రయోగం చేయడానికి ఎప్పుడూ ఏదో ఒక కొత్తదనం ఉంటుంది. ఈనాడు మనం పూర్తిగా భిన్నమైన రెండు రకాల యుద్ధాలకు సన్నద్ధమై వుండాలి. అమెరికా తదితర అభివృద్ధి చెందిన పశ్చిమ దేశాలనుంచి ఆధునికమైన టాంకులు, విమానాలతో కుత్తుక బంటి ఆయుధాలుగల పాకిస్తాన్ ను పశ్చిమాన మనం ఎదుర్కొన్నాం. యాంత్రీకృత యుద్ధంలో పోరాటానికి మన సేనలు తర్ఫీదు పొందవలసి వచ్చింది. ఇలాంటి యుద్ధంలో టాంకులు భారీ శతఘ్నులు ముఖ్య పాత్ర వహిస్తాయి. ఎందుకంటే అది అమిత వేగంతో ప్రచండంగా సాగే యుద్ధం కావచ్చు. వేలకు వేల శతఘ్నిగుళ్ళు ఒకచోటే పేలుతుంటాయి. నేలపైని సేనలపై కాల్పులకు ఆకాశంనుంచి కిందుగా విమానాలు ఎగురుతుంటాయి.

ఇక ఉత్తరాన, మహాన్నత హిమాలయ సరిహద్దున మన సైన్యంలో ఎక్కువ భాగం నియమితమైంది. ఇక్కడ యుద్ధం పూర్తిగా భిన్నమైంది. ఇక్కడ ఇరవై ఆడుగులు, ఇంకా ఎత్తున వున్న శిఖరాలవద్ద సేనలు పోరాడాల్సి వుంటుంది. ఈ యుద్ధానికి తక్కువ ఉచ్చతి, మందకొడి గమనం ఉంటుంది. అక్కడ వారు ఉపయోగించే ప్రతి ఒక్కటి—మందుగుండూ, ఆహారం, దుస్తులూ—అన్నీ అత్యంత క్లిష్టమైన మార్గంలో పంపాలి.

ఈ ప్రయాణం వారాల తరబడి సాగవచ్చు. కదలికలు కష్టం. | ఎందుకంటే ఈ శిఖరాల్లో గాలి బహు తక్కువ. కొన్ని చోట్ల కేవలం బతికి ఉండేందుకే ఆక్సిజన్ తీసుకెళ్ళాల్సి వస్తుంది. అందుకని ఈ శిఖరాలపై అన్నీ అపురూపమే. వృథా అయ్యే పక్షంలో మందుగుండును తొందరపడి వాడేయకూడదు. పంజాబ్ మైదానాలలో దీనికి భిన్నమైన పద్ధతి. భిన్నమైన దృక్పథం అవసరం.

అదృష్టవశాత్తూ సాయుధ దళాల్లో మనకు చాలా చక్కని పారిశ్రామిక, శాస్త్ర పరిశోధన పునాది వుంది. ఆ విషయంలో మనది చాలా అభివృద్ధి చెందిన దేశం. ఎందుకంటే అనేక ఇతర సైన్యాల మాదిరికాక (చివరికి అనేక పశ్చిమ దేశాల సైన్యాలు కూడా) మన సొంత అవసరాలలో ఆత్యధిక భాగాన్ని మనమే ఉత్పత్తి చేసుకోగలిగాం. మన సైన్యాల అవసరాన్ని మన రక్షణపరిశ్రమలు తీరుస్తాయి. అలా మన సైన్యం ఆధునికంగా, శమర్థవంతంగా ఉండేందుకు సాయపడతాయి.

శాంతి కాలంలో సైన్యం

చాలా ఏళ్ళనాటి మాట. కాశ్మీర్ లో నా బెటాలియన్ తో ఉన్న ఒక సందర్భం నాకు గుర్తు. అది వసంతం. రోయిండా యాత్రికులే. క్రమతో కూడిన శిక్షణా సంతరం మా బెటాలియన్ విశ్రాంతి తీసుకుంటోంది. ఒక రోజు శ్రీనగర్ నుంచి ఓ విజ్ఞప్తి వచ్చింది. దేశమంతటినుంచి వచ్చిన పాఠశాల బాలల బృందం మా బెటాలియన్ ను సందర్శించడానికి అనుమతించారోరారు. వాళ్ళేమీ ఇబ్బంది పెట్టబోరని మాకు హామీ ఇచ్చారు. కేవలం సైన్యాన్ని చూడాలనుకుంటున్నారని చెప్పారు.

పిల్లలు వచ్చారు, వెంట చాలామంది టీచర్లున్నారు. అంతా చాలా క్రమశిక్షణతో. పద్ధతి ప్రకారం. దాదాపు ప్రశాంతంగా ఉన్నారు. బాలబాలికలంతా బుద్ధిగా మెలగాలనే, వస్తువులేవీ ముట్టుకోవద్దనీ, గోలచేయొద్దనీ ఉపాధ్యాయులు చెప్పారు. నిజానికి వాళ్ళంతా సీరసంగా ఉన్నారు. మమ్మల్ని చూసి బెదిరిపోయినట్టున్నారు. అందుకే ఉపాధ్యాయులందరీనీ మా ఆఫీసర్స్ మెన్ కాఫీ తాగేందుకు ఆహ్వానించాం. మెన్ లో కూర్చున్న ఉపాధ్యాయులందరూ బెంగవద్దామని. పిల్లలంతా సజావుగా ఉన్నారా? అల్లరి లేదుగదా? మరేం బెంగవద్దని వాళ్ళకు చెప్పాం.

గంట తర్వాత మేం బయటికొచ్చేసరికి దృశ్యం మారిపోయింది. సైనికులతో బాలల్ని చూశాం. కొందరు జీపులలో వెళుతున్నారు. కొందరు కందకాల తవ్వకంనో నాయంచేస్తున్నారు. మరికొందరు వంటగదిలో జవాన్ల బ్ల జనం రుచి చూస్తున్నారు. వాళ్ళందరూ జవాన్ల స్నేహితులయిపోయారు. పిట్టల్లా ఆనందంగా ఉన్నారు.

తర్వాత ఆరోజు పిల్లలెంత ఆనందించారో, మావాళ్ళు అంతే సంతోషించారని

నాకు తెలిసింది.

చారిత్రాత్మకత ఈనాడు జాతి జీవన ప్రధాన ప్రవాహంలో అంతర్భాగమయింది. బ్రిటిష్ రోజులలో అలా కాదు. సాధారణ ప్రజలతో సంబంధాలు లేకుండా దూరంగా వుండేవారు. ఈనాడు యూనిఫామ్‌లోని సైనికుణ్ణి మన నగరాల్లో నిత్యం చూడవచ్చు. బస్సులలోనో, బజారులోనో, బహుళ తన కుటుంబంతో షాపింగ్ చేస్తూండగానో వారిని మీరు చూడవచ్చు. గ్రామాల్లో కూడా అతను సువరిచితుడే. వరదలు, కరువులు, అగ్ని ప్రమాదాలు. భూకంపాలు వంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాల తరుణంలో గ్రామస్తులకు

వరద బాధిత ప్రజలకు సహాయం చేస్తున్న ఆర్మీ జవాన్ల బృందం

సాయం చేసేంతకు ఎప్పుడూ అతను వెళుతూనే వుంటాడు.

సైన్యం ఇంజనీర్లకు తక్కువ ఆధునిక పరికరాలుంటాయి. అవి పౌరులకు లభించవు. ఉదాహరణకి ఇటు నేలమీదా ఇటు నీటిలోనూ ప్రయాణించే పడవలు మాకు వున్నాయి. వాటిని మేము 'బాతు'లంటాం. 1976లో యు.పి., బీహార్, ఒరిస్సాలను ముంచెత్తిన వినాశకరమైన వరద లొచ్చాయి. అప్పుడు ఆ ప్రాంతానికి సైన్యం 'బాతు' రెన్నిటినో పంపారు. అన్నీ మునిగి, ఇళ్ళకప్పులు, చెట్లకొమ్మలపై నున్న గ్రామస్తులను అవి రక్షించాయి. వరద నీటి వలయం మధ్య చిక్కుకున్న గ్రామాలకు అవి ఆహారం

అందించాయి. వేరుపడిన ప్రాంతాలలో అత్యవసరమైన కేసులకోసరం ఎందరో వైద్యులను తీసుకు వెళ్ళాయి. వంతెనలు కొట్టుకుపోయినప్పుడు సైన్యం తమవద్దగల పేరుమోసిన బెయిల్ బ్రిడ్జి పరిసరాలతో వాటిని త్వరగా నిర్మిస్తుంది.

దుర్భిక్షం, కరువు కాలాల్లో సైన్యం, ఇంజనీర్లు, గొట్టపు బావులు త్రవ్వతారు. నీటి పంపకం కోసరం జలకేంద్రాల నిర్మాణానికి సాయపడతారు. ప్రత్యేకంగా మెట్ట ప్రాంతాలకు నీరును తీసుకువెళ్ళే కాల్వలనుకూడా నిర్మిస్తారు. చివరికి ముఖ్యమైన పండుగల సమయంలో కూడా సైన్యం ఎన్నో విధాల సాయపడుతుంది. ఉదాహరణకు 1998లో హరిద్వార్ వద్ద కుంభమేళా జరిగింది. గంగాస్నానం కోసరం లక్షలలక్షల ప్రజలు ఆ

ఆర్మీర్డ్ ఫర్ సెనల్ కారియర్

చిన్న గ్రామానికి వెళ్ళారు. అప్పుడాగంగానది కాల్యలపై కాలినడక వంతెనల నిర్మాణానికి, ఆహారం పంచడానికి, కుభ్రమైన నీరిచ్చేందుకూ, యాత్రికులకు వైద్యకేంద్రాలు ఏర్పరిచేందుకు, ఇంకా ఎన్నో విధుల నిర్వహణకు వేలాది సైన్యాన్ని నియమించారు.

తీవ్రమైన సందర్భాలలో దేశాన శాంతిభద్రతలు నెలకొల్పేందుకు సైన్యం సాయపడుతుంది. ఈ కర్తవ్యాన్ని 'ఆంతరంగిక భద్రత' అంటారు. అయితే దీనికి పోలీసులను వినియోగించడమనేది సాధారణ పద్ధతి. కానీ పెద్ద కల్లోలంవస్తే దాన్ని నెమ్మశించేందుకు పౌర అధికారులు సైన్యాన్ని పిలుస్తారు.

కాశ్మీర్, యు.పి., హిమాలయాలు, అరుణాచల్ ప్రదేశ్, నాగాలాండ్, మిజోరం వంటి సరిహద్దు ప్రాంతాలలోని విస్తృత భాగాలలో వేలాది మైళ్ళ పొడవుగల రోడ్లు నిర్మించే బాధ్యత సైన్యానికి వుంది. వాటిని నిర్మించే సంస్థను సరిహద్దు మార్గాల సంస్థ అంటారు. దీనిలో త్రివిధ దళాలకు చెందిన సైనికులుంటారు. నూతనంగా అవిర్భవించిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి వారు రోడ్లు నిర్మిస్తారు. కొన్ని సందర్భాల్లో 16,000 ఆడుగుల ఎత్తునా, ఆపైనావున్న కనుమలపై రోడ్లు నిర్మించారు. ఇవి ప్రపంచంలోకల్లా ఎత్తయిన వాటిలో కొన్ని. మన సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో నివసించే గిరిజన తదితర ప్రజానీకానికి ఇదెంతో ప్రయోజనం చేకూర్చింది.

ఈ కార్యకలాపాలన్నిటివల్లా, నాలుగు పెద్ద యుద్ధాలూ, అనేక చిన్న యుద్ధాలలో వీరోచితపాత్ర వహించినందువల్లా భారతీయ జవాన్ నేడెంతో ప్రాచుర్యం గలవాడయ్యాడు. అతనొక క్రమ శిక్షణగల వ్యక్తి. కష్టకాలంలో ఎప్పుడూ ఆడుకుంటాడు. నిజమే-అతని శిక్షణ, అతని సంప్రదాయం అతనికి నేర్పినది అదే.

గూర్తా రైఫల్స్ మార్చిపాస్ట్ దశం

